

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 10. junija 1962

Leto XVIII. - Št. 137 (5221)

Za naše pravice v deželi

Predstavniki

Komunistične partije Italije,
Neodvisne socialistične zveze,
Skupine neodvisnih Slovencev,
Slov. demokratske zveze iz Trsta in Gorice,
Slov. katoliške skupnosti,
Slov. kršč. socialne zveze,
Socialistične stranke Italije,
Slovenske kulturno-gospodarske zveze
in Prosvetnega društva «Ivan Trinkan» iz Čedad

so te dni podpisali skupno pismo na predsednika senata poslanske zbornice. Pismo vsebuje glavne zahteve, ki jih zakonodajna organa skupno postavljajo predstavnikom strank in organizacij, v katerih so organizirani Slovenci v Italiji.

Pismo je bilo poslano tudi v vednost predsedniku ministrskega sveta in članom parlamentarne komisije za ustavno vprašanja.

PISMO SE GLASI:

«Podpisani predstavniki političnih strank in kulturnih organizacij slovenske narodnostne skupnosti se na osnovi 50. člena ustave in glede na skorajšnjo ustanovitev dežele Furlanije-Juljske krajine obračajo s prošnjo, naj se v deželi poseben statut vključuje vsa zakonska določila, ki lahko dostojno in učinkovito zaščitijo slovensko narodnostno skupnost tržaške, videmske in goriske pokrajine.

Leta 1945 je vlada izjavila, kako »demokratska obnova države nujno terja, da državljanji, ki govorijo različni jezik od italijanskega, dobijo vrsto posebnih jamstev. Dovoljena in zaimenjena bo svobodna uporaba jezika ne samo v zasebnih trgovinskih odnosih, na javnih zborovanjih, v bogocastju, tisku, tem-

več tudi v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi. V krajih, kjer prebiva sorazmerno znatno število državljanov, ki govorijo različni jezik od italijanskega, bo v javnih šolah zajamčen pouk materinega jezika. Posebne zahteve tistih področij, kjer prebiva ljudstvo drugega jezika in drugih običajev, bodo zaščitene s svobodnim poslovanjem posebnih krajevnih samouprav.

Republika ustava je podarila zamisel o zaščiti jezikovnih manjšin.

Toda omenjena načelna določila se za slovensko narodnostno skupnost doslej še niso dejansko izvedla.

Podpisani pripominjajo, da je bila za deželo Furlanijo-Juljsko krajino tudi zato predvidena avtonomija s posebnim statutom, ker je bilo treba slovenski narodnostni skupnosti nuditi primerno zaščito in primerna jamstva. Fašistični režim je namreč Slovence vse odvzel in jim odrekel najosnovnejše človeške pravice, od rabe materinega jezika v vsem javnem življenju do pravice, da si ohranijo svoje slovensko ime.

Slovenci v videmski pokrajini nimajo niti pouka v svojem materinem jeziku v osnovnih šolah in ta jezik je tam izključen celo iz otroških vrtec.

V Furlaniji-Juljski krajini je po zakonu (člen 72 pravnika matičnega urada, kr. odlok od 9. 7. 1939 št. 1238) prepovedano dajati slovenska imena otrokom, katerih starši so italijanski državljani.

Se vedno je v veljavi zakon od 7. 4. 1927 št. 494 o spreminjanju slovenskih priimkov v italijanske oblike.

V krajih, kjer prebivajo Slovenci, je celo prepovedano, da bi se poleg italijanskih krajevnih napisov postavili tudi slovenski.

Italijanski državljani slovenske narodnosti se ne smejo obračati v svojem materinem jeziku na politična, upravna in sodna oblastva niti ustno niti pisмено.

Ker so podpisani prepričani, da tolačijo upravičene zahteve italijanskih državljanov slovenske narodnosti, prosijo, naj se izda zakon, ki bo primerno zaščitil slovensko narodnostno skupnost v bodoči deželi Furlaniji-Juljski krajini, kot med drugim predvideva člen 6 ustave.

Republika ne more različno ravnati z različnimi jezikovnimi manjšinami v okviru države, če manj pa sme delati razlike v okviru iste narodnostne skupnosti, kot na primer med tržaško, videmsko in gorisko pokrajino.

Zaščitna zakonska določila naj imajo enak učinek za vse Slovence brez diskriminacij in stopenj.

Zato podpisani zahtevajo, naj vlada in parlament v deželni statut podrobneje določita vsa zakonska določila za zaščito slovenske narodnostne skupnosti, posebni statut pa naj zlasti predvideva:

1. da pripadniki slovenske narodnostne skupnosti smejo svobodno uporabljati svoj materin jezik v osebnih in uradnih odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi s pravico, da dobijo v svojem jeziku tudi odgovor, dokumente in potrdila;

2. da se v organih deželnih, pokrajinskih in občinskih uradov določi primerno število funkcionarjev, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik;

3. da se slovenski narodnostni skupnosti na vsak način zajamči primerno predstavnost v deželnem svetu in v komisijah ter organih, ki obravnavajo gospodarska in kulturna vprašanja, katera zadevajo Slovence;

4. da se na področjih, kjer prebivajo Slovenci, uvedejo poleg italijanskih krajevnih napisov tudi slovenski;

5. da se vzgojnim, kulturnim, socialnim in športnim organizacijam narodnostne manjšine zajamči enakopravno ravnanje tudi, kar zadeva uporabo prosvetnih zgradb in drugih naprav ter radia in kar zadeva pomoč iz javnih skladov;

6. da se ne smejo v ničemer spreminjati obseg pokrajin in občin z namenom, da se prejudicira narodnostna sestava omenjenih enot;

7. da se razveljavijo zlasti:
a) kr. odlok od 9. 7. 1939 št. 1238, člen 2; b) zakon od 7. 4. 1927 št. 494; c) člen 137 kazenskega postopnika, II. in III. odstavek; d) člen 122 civilnega postopka.

Ob zaključku šolskega leta nastopajo v teh dneh na svojih prireditvah tudi gojenci Glasbene Matice. Doslej so bili taki nastopi — kot smo že poročali — pri podružnicah Glasbene šole v Nabrežini, v Trebach in v Trstu. Prihodnji teden pa bodo nastopili gojenci podružnice Glasbene šole v Boljuncu. — Na gornji sliki vidimo enega izmed prizadevnih gojencev podružnice Glasbene šole v Trebachu.

PO VEČTEDENSKIH MNOŽIČNIH STAVKAH V ŠPANJI

Franco začenja z odločno protiofenzivo Ukinitev čl. 14 ustave in nove aretacije

Spričo tega ukrepa se pričakuje deportacije režimu nezahvalenih oseb
znotraj državnega ozemlja - Policija je aretirala republikanca Jesusa
Pradosa Arrarteja in monarhista Joaquina Satrusteguija

MADRID, 9. — Španska vlada je danes sklenila suspendirati za dve leti 14. člen španske ustave, ki priznava španskim državljanom pravico, da svobodno določijo svoje stalno bivališče v katerem koli kraju državnega ozemlja. Zakonski odlok je objavljen danes v uradnem listu in stopi takoj v veljavo. Ta člen ni bil v veljavi že od 5. maja letos za dobo treh mesecev le v severnih pokrajinah, ker so se takrat začele prve stavke rudarjev. Številnim stavkajočim delavcem so ob tej priliki določili prisilno stalno bivališče.

Obveščeni krogi izjavljajo, da ta zakonski odlok daje španskim oblastem pravico deportirati osebe znotraj državnega ozemlja. Isti viri dodajajo, da Španci, ki so mogli do danes potovati svobodno iz pokrajine v pokrajino, morajo sedaj imeti dovoljenje policije, da bi došli svoje stalno bivališče v nekem določenem kraju državnega ozemlja. Po mnenju istih virov bo policija mogla sedaj lažje nadzorovati gibanje oseb, za katere sumijo, da nasprotujejo vladi.

Začasno ukinitev 14. člena ustave pa je po mnenju političnih opazovalcev moč smatrati tudi za takojšnjo protiofenzivo španske vlade, spričo dejstva, da so voditelji raznih tendenc španske notranje opozicije skušali prepričati člane evropskega

gibanja glede potrebe, da se Španija ne sprejme v združenje Evropa niti v evropsko skupno tržišče, dokler ne bo uveljavila najosnovnejših demokratičnih

Franco

svobodni. Poleg teh razlogov mednarodnega značaja pa ni moč izključiti, da odločitev Francove vlade zasleduje tudi smotno povsem notranjega značaja. Na podlagi tega ukrepa bodo mogli okrepiti policijske določbe proti »narodnosvobodni front« (policija je že aretirala na desetine voditeljev in članov te mlade levčarske organizacije), hkrati pa bo nudila oblastem možnost, da zatrejo že na začetku vsakršno opozicijsko gibanje s tem, da bodo takoj razpršile njegove udeležence.

Spričo tega se ta vladni ukrep smatra za začetek poostrene borbe proti notranji opoziciji.

Številni predstavniki španske politične opozicije so danes poldnevno prispele v letalom v Madrid iz Muenchena, kjer so se udeležili sestanka voditeljev španskih strank in demokratičnih gibanj ob priliki kongresa evropskega gibanja. Brž ko so izstopili iz letala, je policija aretirala dva od njih, in sicer Jesusa Pradosa Arrarteja, bivšega častnika republikanske vojske, ki je sedaj šef urada za gospodarske študije v španski cen-

tralni banki, in Joaquina Satrusteguija, odvetnika in prvaka monarhistično-liberalnega gibanja. Za danes zvečer pričakujejo vrnitev voditelja španskega krščansko-demokratskega gibanja Gila Roblesa.

Iz dobro obveščenega vira se je zvedelo, da so oba voditelja španske opozicije, Satrusteguija in Pradosa Arrarteja, ki sta bila aretirana danes, baje postavili pred alternativno, da izberejo izgon ali konfinacijo na neki otok Kanarskega otočja. Pred to alternativno so ju oblasti postavile na osnovi zakonskega odloka, ki ga je vlada odobrila večeraj.

Gil Robles se je danes vrnil v Madrid, skupno z Alvarezom Mirando, tajnikom združenja za evropsko sodelovanje. Pridrli so ju na policijo, kjer ju zadržujejo.

7 dni v svetu

Italija

Ves prejšnji teden je bil znamenju predvolilne kampanje za upravne volitve v 157 občinah, med katerimi so predosem velika mesta (Rim, Neapelj, Bari itd.) Čeprav so te volitve, na katerih bo dana glasovalo nad 3.000.000 volilnih upravičencev, imajo kljub temu se kar precejšnji politični pomen, ki mu ga pripisujejo predosem desničarji. Prednjačili so seveda fašisti, ki se niso zadovoljili zgolj z zborovanji in novimi tenašami, so organizirali celo več napadov: dvakrat so napadli skupine Zidov v Rimu, na Siciliji pa enega izmed socialističnih županov, enkrat pa — pred tem — mirne obiskovalce profašističnega filma «All'armi, siamo fascisti!». Pet fašistov je bilo zaradi tega takoj po naglem postopku tudi obsojenih na 2 do 6 mesecev zapora, toda še te blage kazni so le pogojne, razen za dva fašista, ki sta bila že prej kaznovana. S politične plati ima ta kampanja svoj pomen zlasti v tem, da so se voditelji strank levega centra kar precej odločno ogradili od desnice tako, da je republikanski prvak La Malfa upravičeno ugovarjal, da je zlasti kar se tiče liberalcev in njihovih ostrih napadov na Fanfanijevo vlado, dokončno zaprta možnost sleherne obnove kakršnega koli centrizma in da liberalci odslej lahko vodijo samo politiko preobnove na desno.

Prva polovica tedna pa je bila hkrati v znamenju poganjanja med vlado in šolniki, ki so napovedali za prejšnji četrtek stavko za nedoločen čas, kar bi imelo hude posledice za zaključek šolskega leta. Zato je bil nujen kompromis, do katerega pa je prišlo bolj po zaslugi uvidenosti šolnikov ter s posredovanjem socialističnih in demokristjanskih prvakov izven vlade, ki so šolnikom zajamčili, da se bo že nekeje našlo tistih 10 milijard lir, kolikor je znašala razlika med 70 in 80 milijardami, ki so jih šolniki zahtevali za zadovoljitev zahtev za prihodnje leto.

Precejšnja aktivnost je razvila vlada prejšnji teden v zunanji politiki. Fanfani je — o okroviru svoje »sredozemske politike« — uradno obiskal Tunizijo, kjer je v razgovorih dosegel ureditev vprašanj, ki se tičejo tamkajšnjih Italijanov, ki bodo odslej imeli boljše pogoje za tamošnjo stanje. Kljub temu pa se jih je okrog 12.000 odločilo za vrnitev v domovino. Fanfani in tunizijski predsednik Burgiba sta se tudi dogovorila, da bo Italija v zameno nudila Tuniziji pomoč in posila ter da bo Burgiba obiskal Italijo. Zunanji-trgovinski minister Preti pa je obiskal razstavo italijanske industrije v Moskvi in vse kaže, da bo po razgovorih, ki jih je vodil s podpredsednikom vlade Kossiginom in s sovjetskimi zunanjetrovinskimi ministrom Potočnikovom, gospodarsko sodelovanje med obema državama razširjeno. Govori se celo, da bo FIAT zgradila v Sovjetski zvezi tovarneno traktorje. Nadaljnja poizvedba bodo v tem smislu na daljavo, ko bo Kossigin še v tem mesecu obiskal Italijo.

Jugoslavija

Tudi jugoslovanski zunanji minister Koča Popović je bil prejšnji teden zelo zavzet s potovanjem po Južni Ameriki in ZDA, kjer je sestal s predsednikom Kennedyjem, toda kmalu po njegovem odhodu je senat ZDA izglasoval sklep o ukinitvi ameriške pomoči komunističnim državam. Na falot je imel pri tem vose prate predosem demokratiki senator, slovenskega porekla, Lausche, ki katerem je zlasti da je protijugoslovansko razpoložen. Če bi bilo po njegovem dopolnilnem predlogu, bi ZDA ukinile le sleherni pomoč državam s komunističnim ali marksističnim režimom. Čeprav je Lausche govoril o Jugoslaviji in Poljski, so bili opazovalci mnenja, da je ta sklep meril tudi na pomoč Gvineji, Gani, Britanski Gvajani, in da bi utegnili pomeniti uvod za ukinitve pomoči ZDA in Jugoslaviji in Poljski s sklenjenjem v afriških državah.

Toda predsednik Kennedy se s tem sklepom ni strinjal in je na svoji tiskovni konferenci o sreda med drugim dejal, da bi moral biti ameriška pomoč komunističnim državam gibana, ki senator, slovenskega porekla, Lausche, ki katerem je zlasti da je protijugoslovansko razpoložen. Če bi bilo po njegovem dopolnilnem predlogu, bi ZDA ukinile le sleherni pomoč državam s komunističnim ali marksističnim režimom. Čeprav je Lausche govoril o Jugoslaviji in Poljski, so bili opazovalci mnenja, da je ta sklep meril tudi na pomoč Gvineji, Gani, Britanski Gvajani, in da bi utegnili pomeniti uvod za ukinitve pomoči ZDA in Jugoslaviji in Poljski s sklenjenjem v afriških državah.

Ko je nato v petek ameriški senat nadaljeval z razpravo o novem Kennedyjevem predlogu za pomoč ameriškim, sta senator Mansfield, voditelj demokratske večine in Dirksen, voditelj republikanske manjšine, predložila skupno nov spreminjalni predlog, na podlagi katerega se obnavljajo pooblastila za pomoč republikancem. Stevilni senatorji in Poljski z presedeži kmetijskih proizvajalcev. Za ta spreminjalni predlog je glasovalo 56 senatorjev (37 demokratov in 19 republikancev), proti pa 34 senatorjev (19 demokratov in 15 republikancev). Stevilni senatorji in Poljski z presedeži kmetijskih proizvajalcev. Za ta spreminjalni predlog je glasovalo 56 senatorjev (37 demokratov in 19 republikancev), proti pa 34 senatorjev (19 demokratov in 15 republikancev).

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES VOLITVE V RIMU, NEAPLJU, BARIJU, FOGGI IN PISI

Saragat: Volitve bodo preizkušnja za politiko vlade levega centra

Fanfani ob povratku iz Tunizije o sodelovanju med sredozemskimi državami - Nadaljevanje sodne razprave proti patrom iz Mazzarina

RIM, 9. — «Današnje volitve — čeprav bodo le delne in omejene na tista področja, kjer so morda reakcionarne sile najbolj močne — bodo kamen preizkušnje za politiko levega centra», je zapisal socialdemokratski voditelj v svojem jutrnjem uvodnem članku glasila svoje stranke. «Nasprotniki te politike so naravnost pobesneli, toda najbolj razburjen je med njimi tajnik liberalne stranke Malagodi, nadaljuje članar in poudarja med drugim: «Če bi prišlo do razbitja sedanjega, potem to ne bi pomenilo samo neustreznosti politike levega centra in razgovora med KD in njenimi zavezniki demokratične levice, temveč bi pomenilo tudi, da je nemogoče razgovor med demokratičnimi poslanci samimi. To bi pomenilo razkol parlamenta in največje demokratične stranke v naši državi. In prav tak prelom hoče politika levega centra omogočiti z razkritvijo demokratične baze. Končno Saragat zahtuje, da je zaradi tega politika levega centra hkrati edina veljavna politika.

Danes je vladalo ves dan predvolilno zatijje, ker se je volilna kampanja končala in ni bilo nobenih govorov več. V to zatijje se je vrnil s svojega uradnega obiska v Tuniziji predsednik vlade Fanfani. Pred odhodom je povedal v svoji izjavi nekatera načelna stališča, ki so brez dvoma zelo važna za zunanjo politiko sedanjega centra. Dejal je med drugim, da Sredozemsko morje zblizuje narode, ki živijo ob njegovih obalah. «Toda stare metode, s katerimi so skušali to zblizanje uresničiti, so pokopane. Metoda vzajemnega spoštovanja nam kaže pot do blaginje in svobodi, ki jo vsi naši narodi lahko dosežejo s pomočjo svojih sosedov», je dejal Fanfani. Omenil je nato sodelovanje z bodočo neodvisno Alžirijo, ki se bo vključila v družino sredozemskih držav. «Te moje besede naj slišijo Italijani, ki v matični domovini kot ponovno potrditve politike, ki jo italijanska vlada nadaljuje na podlagi načel svobode, spoštovanja in sodelovanja, pri čemer teži za dosego blaginje v službi civilizacije tako za Italijo kakor za druge narode».

Po njegovem prihodu se je zvedelo, da je policija aretirala šest pristavev skrajne levice in skrajne desnice, ki so se prejšnjo noč v Ulici Nomentana v Rimu spopadli.

To je princ Sigismondo Ghigi Albani della Rovere, ki je pravi simbol kandidatov fašistične MSI v Rimu, zato so ga postavili fašisti takoj na drugo mesto na svoji kandidadni listi. V uradnem glasilu MSI se poudarja, da je to sin pokojnega «Gran Maestro del Sovrano Militare Ordine di Malta, don Lodovico» ter nosi naslov dednega maršala Svete Rimske Cerkve in čuvaja konklave. Princ živi v svojem gradu v mestu Ariccia in pripada najstarejšim patricijskim rimskim rodbinam, ki so upravljale Rim od l. 1870 do 1944.

Doslej najvišji proračun za vojsko ZDA

Predvideni izdatek znaša skoraj 49 milijard dolarjev

WASHINGTON, 9. — Senatska komisija za finance je odobrila proračun ameriškega obrambnega ministrstva, ki je dosegel 49 milijard 428.221.000 dolarjev. Gre za najvišji proračun, ki so ga ZDA odobrile kdaj koli v mirnem času. Glavni vzrok za to je, da je došla k temu še kredit, ki so potrebni za izdelavo nadzvočnega bombnika «F-70».

«Minuteman»

CAPE CANAVERAL, 9. — Iz nekega podzemnega oporišča

tožencev, ki so izpodbijali izjavo nekaterih obremenjenih prič. Razprava se bo nadaljevala v nedeljek, ko bo govoril zagovornik patra Vittoria.

Hkrati pa poročajo iz Brindisi, da nekateri mesarji še vedno nadaljujejo z umetnim osveževanjem mesa. Zaradi tega je policija zaprla danes kar sedem takih mesarjev.

A. P.

Zasedanje odbora varšavskega pakta

MOSKVA, 9. — Moskovski radio je javil danes, da je politični posvetovalni odbor varšavskega

pakta sestel pretekli četrtek v Moskvi, da bi razpravljali o nemškem vprašanju. V sporočilu, ki ga objavlja radio Moskva, je rečeno med drugim, da so delegati odobrili sovjetsko stališče, da je podpis mirovne pogodbe in odprava okupacijskega režima v zahodnem Berlinu ter ustanovitev svobodnega mesta v interesu varnosti Evrope in miru v vsem svetu. Podčrtali so potrebo, da se nadaljujejo razgovori med ZDA in SZ, vendar so pripomnili, da je potek razgovorov pod vplivom namere zahodnih vlad, da se namerno odloži zaključek sporazuma. Na koncu se poudarja, da člani odbora želijo miroljubno rešitev vprašanja, ki razdvaja države, hkrati pa izražajo upanje, da bodo tudi zahodne vladne pokazale enako razpoloženje.

LJUBLJANA, 9. — Ljudska skupščina Slovenije je danes na skupni seji obeh domov soglasno izvolila za novo predsednico skupščine Vido Tomšič, dosedanjo predsednico glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Predlog za izvolitev novega predsednika je dal dosedanji predsednik Miha Marinko, ki je pojasnil, da bi bilo v skladu z novo ustavo, ki se pripravlja, ustrezne ločiti funkciji tajnika CK Zveze komunistov Slovenije in predsednika skupščine. V zvezi s tem je Miha Marinko zaprosil skupščino, da ga razreši dolžnosti predsednika skupščine Slovenije.

Na mesto predsednika izvršnega sveta Slovenije Borisa Kraigherja, ki je bil na zadnji seji zvezne skupščine izvoljen za člana zveznega izvršnega sveta, je ljudska skupščina Slovenije za predsednika izvršnega

sveta izvolila Viktorja Avblja, dosedanjega podpredsednika izvršnega sveta Slovenije.

Petletnica slovenske gimnazije v Celovcu

CELOVEC, 9. — Slovenska gimnazija v Celovcu je proslavila te dni peto obletnico svojega obstoja. Gimnazijo obiskuje okrog 270 otrok korških Slovencev. Prihodnje leto bo gimnazijo končala prva skupina maturantov.

Z ustanovitvijo slovenske gimnazije leta 1957 je bila zadovoljena na ena od osnovnih zahtev korških Slovencev, da se njihovu naraščajo po končani slovenski ali mešani osnovni šoli omogoči, da nadaljuje srednješolske študije v materinem jeziku.

Umri je Fernando Palazzi

MILAN, 9. — Včeraj zvečer je umrl novinar in pisatelj Fernando Palazzi. Po poklicu je bil sodnik, toda že leta 1920 se je posvetil književnosti in literarni kritiki. Med drugim je napisal znamenito «Nuovissimo dizionario della lingua italiana». Od leta 1917-1923 je urejal «Italia che scrive». Sodeloval je pri nekaterih konservativnih dnevnih. Rodil se je leta 1884.

Znanstveno sodelovanje med SZ in ZDA

WASHINGTON, 9. — ZDA in Sovjetska zveza sta danes sklenili uveljaviti program o izmenjavi znanstvenikov. Akademija znanosti ZDA je sporočila, da no- vi sporazumi, sklenjeni z akademijo znanosti ZSSR, predvideva vzajemno izmenjavo 55 znanstvenikov v teku prihodnjih dveh let.

Preplaval je Mesinsko ožino

MESSINA, 9. — Fred Baldassar je danes preplaval v treh urah in 42 minutah pod vodo Mesinsko ožino. Plaval je povprečno 4 metre globoko. Povedal je, da ni srečal nevarnih rib, morskih psov itd. Če pa bi jih srečal, bi se bral ni jih spuščal na dno morja in s pomočjo dolge osiljene palice.

Sedem dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

jih prejšnjih stališč. Tako se torej ne bodo izpolnile želje, ki so jih izražali v Italiji in se počelje v Trstu številni reakcionar- ni časopisi in ki so z velikim veseljem poročali o ukinitvi pomoči zlasti sosedni Jugoslaviji, kljub temu, da je celo «New York Times» označil prvotni sklep ameriškega senatorja kot strupeno norost.

Alžirija

Kakor je v prejšnjem tednu objavljeno, tako upanje, da bo krivica OAS končno rešena, pometa, tako ni danes nobenega dvoma več, da se je OAS odločila za najbolj blazno zločinsko skrajnost, namreč za politiko ta, ko imenovane «požarne zemlje» uničuje vsega, kar so Francozi zgradili v teku 130-letne kolonizacije Alžirije. Po radiu in televiziji je OAS izjavila, da ne priznava evanskih sporazumov in ukazuje svojim komandosom, naj začnejo z uničevanjem predosem

ga konflikta kot osebno zmago, se de Gaulle dviga kot heroj na povelju Alžirije. Georges Bonnet, bivši veleposlanik in poslanec demokratske zveze pa komentira: «Ne, nič ne bo urejeno 1. julija. Od takrat dalje se bodo pokazale posledice te politike, z množnim vračanjem Francozov v metropolo in nevarnostmi, katerim bodo izpostavljeni oni, ki bodo ostali v Alžiriji. Desničarski tisk pa je še bolj divji: «To je pot ce- zarizma, pot slepega zaupanja v enega človeka. Znano je, kako se to konča».

Bivši polkovnik Argoud, eden od voditeljev OAS, je v telefonskem intervjuju za brusselski večernik «La Dernière Heures» izjavil med drugim, da OAS išče

Indonezijski prostovoljci za osvoboditev zahodnega Iriana izpod nizozemskega kolonialnega suženjstva

SPOROČILO O ZASEDANJU SEV

Oprenitev avtoritete SEV Preti pri Hruščovu

Članice SEV bodo ustanovljale skupna podjetja - Pobuda za ustanovitev mednarodne trgovinske zbornice

MOSKVA, 9. — «Pravda» objavlja poročilo konference «Sveta za vzajemno trgovinsko izmenjavo med SZ in Italijo». Pri tem je Hruščov dejal, da zelo cenijo italijanske proizvode, ki so jih razstavili v parku «Sokolniki». Minister Preti je dal kratke intervjuje s sovjetskimi ministrom za zunanjo trgovino Patolicevom in Preti dobi zagotovilo, da bo Sovjetska zveza povečala nakupe južnega sadja, hkrati pa so mu predložili, da ne dobiijo toliko pomaranč, kot bi jih radi.

Pred odhodom je minister Preti dejal, da je zelo zadovoljen z rezultati obiska in da obstajajo dobre perspektive za povečanje trgovinske izmenjave med obema državama. Predvidevalo, da bo letošnja trgovinska izmenjava dosegla dve sto milijard lir, proti 150 v lanskem letu. Kar zadeva skupno tržišče, pa da je bilo med razgovori potrjeno, da se skupna izmenjava znotraj te skupnosti odvisi na delu polnega spoštovanja italijansko-sovjetskih trgovinskih odnosov.

Danes je dopotoval v Moskvo predsednik Fiat prof. Valletta. Novinarjem je izjavil med drugim, da bo proučil možnosti nadaljevanja razvoja industrijskih in trgovinskih odnosov med Fiat in ZSSR. Glede teh odnosov je Valletta dejal, da Fiat dobavlja sedaj ZSSR ladijske motorje, izrazil je upanje, da bodo ti odnosi nadalje povečali zlasti na tistih področjih, na katerih je Fiat specializiran.

Danes je dopotovala iz Moskve tudi italijanska delegacija komisije za industrijo in trgovino planske zbornice, ki si je ogledala italijansko industrijsko razstavo.

Drzen roparski napad na pariško banko

PARIZ, 9. — Oboroženi in maskirani roparji so včeraj v podružnico francoske banke v pariškem predmestju Ivry in odnesli 50 milijonov frankov (63 milijonov lir). Napad je trajal le nekaj več kot minuto in številni mimoidoči niso ničesar opazili. Avtomobil, ki so ga roparji uporabili za napad, so našli v neki ulici, manj kot kilometer daleč od banke. Tudi avto so roparji ukradli.

Skupno tržišče in Velika Britanija

V preteklem tednu je bila v angleškem spodnjem domu razprava o zvezi s pristopom Velike Britanije v evropsko skupnino tržišča. Laburistični voditelj Gaitskell je očital vlad, da pripravi gospodarske koristi, ki bi jih zagotavljala Velika Britanija s priključitvijo k tej gospodarski organizaciji štetih evropskih držav. Vendar pa Gaitskell ni sprejel tega vprašanja odločno nasprotno, ga stališča; v razpravi o tem opušča je med drugim dejal, da polzajo ni tak, da bi govoril proti priključitvi Anglije k skupnemu tržišču, da pa prav tako ne ponor v priključitvi. Gaitskell je takoli obrazložil stališče laburistov od tega vprašanja: «Ljubo nam je, da misli- za ali proti niso tako močna, da bi morali odločiti, ne da bi prej poznali pogoje za priključitev. Zato smo, da o tem odločijo, glede na pogoje, ko pa se bomo odločili, moramo upoštevati položaj v celoti».

Gaitskell je nato dejal, da se mu ne zdi čudno, da sta predsednika vlade Nove Zelandije in Avstralije hudo vnemirjena zaradi sporazuma, po katerem bodo evropske prerazporedile industrijsko blago iz Kanade, Avstralije in Nove Zelandije, ki ga dobavljajo Angliji, ukinjene v začetku leta 1970. Zahteval je trdna zagotovila britanske vlade, da ane bo sprejela dokončnega sklepa o priključitvi k skupnemu tržišču pred konferenco predsednikov vlad držav Commonwealtha, ki bo letni jeseni. Gaitskell je opozoril tudi na to, da bi Evropa lah o postala nacionalistična federacija, obratno, ki bi težila po atomski obrambi, skratka stvarja velikega nevarstva.

Dejal je, da bi Velika Britanija morda lahko preprečila tak razvoj, če bi se priključila k skupnemu tržišču. Ponovno pa je izrazil hiteval pogoje, da Velika Britanija obdrži življenjske stike s Commonwealthom in odnese s čisto svobodne evropske trgovine (ETA).

Pred Gaitskellom je glavni britanski predstavnik na pogajanjih z državami s'upnega evropskega tržišča Edward Heath razložil razloge za britansko priključitev k skupnemu tržišču: ne da bi se podčrtal, da je doseženi sporazum o industrijskih proizvodih nedoemo le kompromisna rešitev, pri čemer so države skupnega tržišča popuštale in so pripravljene upoštevati potrebe Avstralije, Nove Zelandije in Kanade. Na koncu je Gaitskell poudaril, da bosta morala konferenca predsednikov vlad držav Commonwealtha, potem pa britanski parlament proučiti vprašanja kot del celotne vreditve odnosov med Veliko Britanijo in Evropo.

Od Španije do Portugalske

Nedavno stavkovno gibanje španskih rudarjev, ki je prisililo Franco režim k temu, da je moral kapitulirati pred zahtevami rudarjev, je hkrati posredno odkrilo tudi precej živahno dejavnost tajnih političnih organizacij, hkrati pa tudi okoliščino, da se je nižja duhovščina, zlasti ona, ki živi v neposrednem stiku z delavstvom, postavila na stran stavkajočih in tudi javno podprla njihove zahteve po boljših mezdah. Nekateri duhovniki so celo v pri- nice branili stavkajoče rudarje, kar je močno razhudilo oblast, nekateri škofi pa so šli tako daleč, da so nekatere od takih duhovnikov celo suspendirali, jim prepovedali maševanje in opravljanje druge duhovniške službe. Tudi v tem primeru se je pokazalo, kakšno vlogo igra visoka cerkevna duhovščina v državi, karšne je Francova Španija, ki mora dopuščati in braloplačljati razmere, v katere je Franco povabil špansko delovno ljudstvo. Delavec nima v Španiji nobene pravice: zadovoljiti se mora s tem, kar so mu pripravili milo- lotno dati delodajalci; če mora pri tem stradati, se mora s tem pač spriznati. Tako hodoje indus- trijski, tako ukazuje Franco; visoka duhovščina pa se suspendira, če s prižnice govori o nečloveškem ravnanju delodajalcev z delavci.

SOMERSET MAUGHAM

Čudna vdova

Se je svez moj spomin na prvo srečanje z Jane Fowler.

Komaj sem se vrnil iz Kitajske. Obiskal sem gospo Tower, ki me je povabila na čaj. Ko sem bil še zelo mlad, je bila gospa Tower že dolgo poročena, toda danes me ima za svojega vrstnika. Pravi, da ji je štirideset let in dodaj smehljaje, da skriva vsa ženska vsaj pet let. Ko me je povabila na večerjo, mi je rekla, da bo — če je Jane Fowler, sestra njenega moža, že tu — odpovedala vabilo.

— To vam je svojevrsna vdova. Strahotna provincianka. Resna. Videti je dvajset let starejša od mene, povsod pa pripoveduje, da je bila skupaj z menoj v penzionatu. Rodbinske zveze strogo vzdržuje. Ko pride v London, ostane pri meni običajno tri ali štiri tedne. Včasih me odvede kam na večerjo, kjer srečujem ljudi, ki jih najmanj želim videti. Strahotno me dolgočasni, toda za nič na svetu bi ji tega ne pokazala.

— Kdaj bi naj prišla?

— Jutri.

Komaj je izgovorila, so se v sobo zaslislali glasovi Glavnice. Nisem bil pripravljen, da bi soba je najavil; — Gospa Fowler!

— Jane! — vzklile gospa Tower. — Nisem te pričakovala danes, toda nič zato. Ti si vedno dobrodošla.

Imelo me je, da bi se zasmeljal ob misli, da bi naj bili ti ženski vrstnici. Gospa Fowler je imela prav gotovo petinpetdeset let. Bila je precej visoka. Cipkasta tančica je krasila njen kloboč iz črne slame s široki mi kraji in padala do ramen, njen plašč ji je dajal strogo linijo, dolgo črno obleko so pa privzdigovali številni naborki, ki so odkrivali njene težke črne čevlje. Videti je bila zelo kratkovidna, ker je nosila očala z debelimi stekli. Sivi lasje, s prečo na sredini, so pokrivali del čela in ušesa. Imela je blag nasmeh, ki je odkrival majhne, pravilne, zares lepe zobe.

Bil je pripravljen trenutek za odhod iz te družbe, zato sem vstal.

Prihodnji dan, mi je gospa Tower telefonirala:

— Nekaj zelo važnega vam moram sporočiti, Jane se mož. Njen zaročenec bo prišel nocoj, da bi se spoznal z menoj. Pridi tudi vi.

— Toda v napoto vam bom.

— Nikakor. Jane mi je rekla, naj vas povabim. Zato — izvolite.

Ko sem prišel je bila gospa Tower sama. Videti je bila nadvse imenitna, v neki zanjo dovolj mladostni obleki.

— Jane začenja izgubljati glavo. Sopiri se, pravi, da jo obotuje. Imenuje se Gilbert. Zdi se mi smešna, ko govori o njem.

— Kakšen pa je?

— Oh, si ga že predstavljam. Visok, okoren, glava gola kot jajce, z verižico preko trebuha, z mnogo gestikuliranjem...

Tisti trenutek je vstopila gospa Fowler, obenem pa je sobar najavil:

— Gospod Gilbert Napiere.

Pri vratih se je pojavil mlad človek v dobro skrojenem smokingu. Vitec, sveže obrit, srednje postave, valovitih las in modrih oči. Ne posebno lep toda čisto mladenič. Ni imel več kot trideset let. Ko je zagledal gospo Fowler, je njegov obraz kar zažarel. Ko je prišla roko, ki ji jo je ponudil s sramežljivim gibom, se je gospa Fowler obrnila k svojemu svaki:

— Pogledj mozo zmagaj, Marion!

Vredno je bilo videti presenečen izraz gospo Tower. Čudil sem se obupni borbi lepe vzgoje in spretnega skrivanja prirojenega ženskega instinkta. Niti besedice ni mogla ziniti. Gospa Fowler je prekinila molk s tem, da je nagovorila Gilberta.

— Marion je bila skupaj z menoj v penzionatu. Nič ne bi verjel tega, ali ne? Toda jaz sem vedno živeła zelo mirno.

Ob tej bodici gospo Fowler se je Marion vzdramila. Kislo se je nasmehnila:

— Uboga moja Jane. Najnih petdeset let bi končno že lahko pokopali.

Toda vdove ni vznemirilo to zelo.

— Gilbert pravi, da zaradi njega ne priznam, da imam več kot devetindvajset let — dodaj Jane. Roke gospo Tower so se tresle, toda Jane je naglo pristavila:

— Moj zaročenec pravi, da jih ne kalem niti toliko. Kakor veš, sem ti vedno pravila, da se ne bom poročila s človekom, ki je z eno nogo že v grobu.

Nisem mogel zadržati smeha, pa tudi Gilbert ne, čigar smeh je zvenel mladostno in iskreno. Gospa Fowler je bila prijetna. Vse, kar je govorila, je napolejvala atmosfero s vredino. Njena

široka obleka iz sivga velurja je kazala provincialni kraj, v provinci pa je ta dobra žena živeła že dolga leta. Po opravljenem obredu je matičar, ki ga je začudil ta par, katerega je zedinil, čestital Jane, njemu, Gilbertu, pa le uradno zaželel srečo.

Pri odhodu mi je bilo zelo neprijetno zaradi radovednih pogledov in z olajanjem sem skočil v avto z gospo Tower.

— Kaj menite koliko časa bo trajal ta zakon? Šest mesecev?

— Morda bo trajal dalje kot si mislite — sem odgovoril.

— Oh, ne govorite neumnosti. Vse, kar lahko želimo, je, da ne doživimo večje nesreče, kot si jo zaslužili, — reče Marion.

Ko sta se Jane in Gilbert vrnila s poročnega potovanja, sem že odpotoval na Daljni vzhod. Po vrtni sem na neki večerji srečal gospo Tower. Po prvih besedah, ki jih običajno govorimo po daljši odsotnosti, sem vprašal, kako gre Jane.

— Dobro, je suho odvrnila.

— Torej poroka je uspela.

— Odlično uspela. Srečna sta, — je rekla s spuščenim glasom.

— Nisem vam povedala, tudi ona je nocoj med nami.

— Nisem je opazil. — Se enkrat sem s pogledom preletel vso družbo, toda brez uspeha.

Gospa Tower mi je pomagal: — Levo od gostiteljice.

Bilo je to resnično nenavadna oseba. Takoj sem jo opazil, toda v njej nisem spoznal Jane. Ni si prizadevala, da bi skrila svoja leta, le ona je bila brez ličila, s kratkimi sivimi lasmi, zvitimi v čvrste goste kodre. Njena obleka je bila zares pogumna kombinacija črne in rume barve. Zelo kratka, z globokim izrezom. Na vsaki drugi ženski bi delovala pohujšljivo, toda na Jane so se ta nasprotja skrivala v preprostosti. Da bi dosegla nevsiljiv učinek, je nosila s črnim trakom pritrjen monokel.

— Ali ni čudna?

— Je, toda to ne pojasnjuje, zakaj je obkrožena z vojvodinjami, ministri, kakaj sedi med gostiteljico in admiralom. Od kod to?

— Ja, o Jane se širijo glasovi, da je zelo duhovita. Kaj niste opazili, da se vsi kar zvijajo od smeha, čim Jane odpre usta. Gospa Tower je slabo skrivala svoje jezo.

— Pojdite in jo pozdravite po večerji. Povabila vas bo, da jo prav za gotovo obiščete. V njeni hiši boste našli najbolj zanimive londonske družine. To, s čim (Nadaljevanje na 8. strani)

Dijakinje Industrijske strokovne šole na Opčinah pod vodstvom prof. Ljube Berce-Košutove izvajajo na šolski prireditvi ljudske in klasične plesne

IZ SODOBNE ITALIJANSKE KNJIŽEVNOSTI

Cassierijev roman «Il Calcinaccio» jedka satira na sodobno družbo

S preprostimi in vsem razumljivimi sredstvi ironije sega avtor globoko v vzdušje našega časa

Najnovejši roman Giuseppe Cassierija, ki se je lani lepo uveljavil s «Cocuzzo», se v marsičem razlikuje od klasičnega pripovednega dela. Edina nit, ki nekako povezuje vseh 267 strani besedila je postopno konformistično spreminjanje vodstva v nekem rimskem zasebnem zavodu za knjigovodje in zemljemerce v Ulici del Calcinaccio. Toda ta nit je tako rahla in jo od vsega početka tako jasno, da gre zgolj za pretežno, da je sploh ni vredno omenjati.

Prav tako ni vredno omenjati usode prof. De Santisa, pa čeprav je prof. De Santis — vsaj sodeč po številu nastopov v posameznih poglavjih — osrednji lik romana. Cassieri nam namreč ne pripoveduje nobene zgodbe in se ne pogloblja v značilnosti, ki bi jih bilo vredno opazovati. Njegov roman je predvsem satira. Zato ga zanima zlasti vzdušje, ki ga je ustvarila sodobna miselnost in vprav to vzdušje je glavna tarča njegovih na videz muhastih, a v resnici zelo resnih satirskih bodic. Sprito teh značilnosti se po našem analizi Cassierijevega romana, pa naj bo še tako površno, mora začeti z ugotavljanjem duhovnih prvin, ki so avtorja prisilile, da zavzame neko določeno satirsko stališče do sveta, kajti sicer ne moremo popolnoma doumeti smisla njegove resne ironije in njegovega jedkega bicia nekaterih zgrešenih svetovnih nazorov, na katerih se danes gradi svet. V tem pogledu se nam zdijo razgovor prof. De Santisa z bolnim učencem, ki bi rajši umrl kot bi se vrnil k očetu v Kalabrijo, zelo kuloz. Njegovo zdravstveno stanje je zelo resno. Morda bi se že rešil, če bi se vsaj za eno leto vrnil na delo. Prof. De Santis ga pride obiskat prav z namenom, da ga prepriča, naj

Pred 50 leti — 10. junija 1912 — je umrl v Ljubljani slovenski pesnik A. Askerc

zavestni okuženi mestni zračnik, kot da ni bilo nič objavljeno, kot da se ni nič zgodilo. Profesor ga skuša pomiriti; in dejansko se ni nič zgodilo, Corangeli. — «Toda za lastno vzklitje bolnik ves razjaren. Lahko bi se zgodilo v enem samem trenutku! Drznil sem si vprašati radiologa, Doktor, ste brali to vest v časopisu? In on mi je odgovoril: «Neumnost! Če se Rusi ganejo, jih Amerikanci takoj požoro. Razumete, profesor? Tisti človek je delal razliko med rusko in ameriško smrtjo. Niti na kraj pameti mu ni prišlo, da smo bili na robu to talnega uničenja. To je po lastnosti»

Pogovor se nadaljuje v tem slogu, toda bistvo pogovora in knjige je po našem prav v tem kratkem odlomku, ki smo ga skušali prevesti. Cassierijeva ironija izhaja brez dvoma iz prepričanja, da se svet s pospešeno brzino kotlji proti dnu brezna in da prav nič ne stori, da bi ga ustavili. Nasprotno. Z našim brezbrzišnim vedenjem mu še pomagamo, da bo prej dosegel dno in se končno razpočil kot otroški balonček.

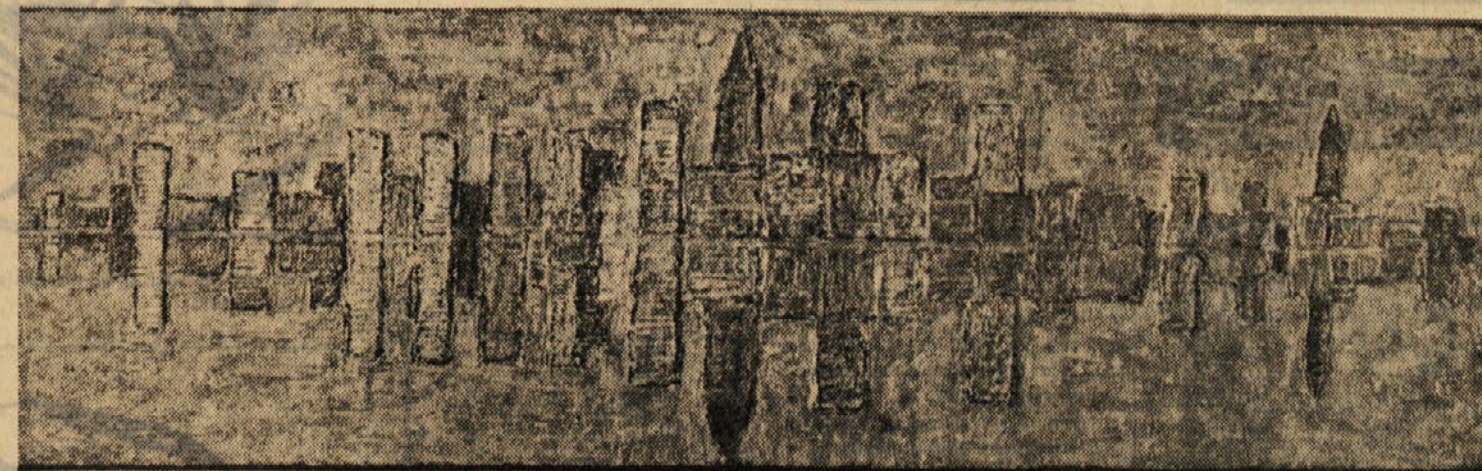
Ta apokaliptična napoved ne pride sicer — razen v navidezno Corangelijskih besedah — nikjer do jasnega izraza v knjigi. Slutimo pa, da je prav ta misel določila ton in jedkost Cassierijeve satire na družbo, ki se kreta po sejni nevestosti, kot je to delala pred tisoč leti in kot da bi to morala delati še tisoče let.

Ne smemo pa tolmāčiti Cassierijevega romana kot moralizirajoč priložnosti. Cassieri ima preveč razvit čut za estetsko ravnovesje, da bi zapadel v pristransko podajanje sibičnosti sodobne družbe. Zaveda se, da se svet ne more spremeniti čez noč in da je morda celo bolje, da ostane tak, kakršen je, ker si pač ne zaslužimo drugačnega in bi bili v boljšem svetu naibž še nesrečnejši kot v tem, v katerem trenutno živimo. Ključno temu si ne more kaj, da ne bi z ironičnim nasmeškom opazoval ljudi in družbo in poudaril nesmisel vsega prizadevanja za doseg skromnih ciljev osebne koristi in pulnega častihleplja.

Da bi svojim mislim dal še večji poudarek in hkrati dokazal, da je brezbrzišnost zajela vse sloje, medtem ko je bila nekoč nekaka prednost elite, je Cassieri usmeril svoj pisateljski objektiv proti tistemu področju

JOSIP TAVCAR

(Nadaljevanje na 5. strani)

Lojze Spacal Koper v soncu in morju. — Slika je okrajni ljudski odbor v Kopru podaril predsedniku Titu za 70. rojstni dan. — Na razstavi mojstrov, ki so v zadnjih desetih letih prejeli na beneški bienniali velike nagrade, bo imel Spacal tri dela. Razstava v okviru beneške biennale bo v Ca' Pesaro v Benetkah in bo odprta prihodnjo soboto.

Hudo in težko mi je te dni. Hudo in težko, ker je prenehalo utripati plemenito srce, polno človečanskega razumevanja, polno dobrote, ki jo je pisatelj Finžgar na veliki kot zajemal in s peresom razdaljal vsem, ki jim je knjiga blizu, vsem, ki imajo radi lepo, iz domačega življenja vzeto povest, roman ali dramsko delo.

Kako pretresljivo odmeva v moji notranjosti zvono, ki v pozabljajočem bit, dam, bom — bim, bam, bom spremlja na zadnji poti do zorelo življenje velikega slovenskega pisatelja Frana Finžgarja. Tako mi je, kot otroku, ki je izgubil močno oporo stvolasega deda, ki je bil ves — od starih las, razoranega obraza, sklonjene postave in podsvajajoče hoje — živa pravljica, ki se je nikoli nisem naveličal poslušati. Skoro, da se vprašujem: Kaj boš zdaj brez dobrega deda?

V knjigi pisana beseda me je vsega opajala že v zgodnjih prebujajočih letih. Za «Robinsonom», ki sem ga — kot otrok bral kot prvo knjigo, je prišel na vrsto Meško s svojimi «Mladim srcem». Nato sem z užikom bral Stritarjevega «Grškega gospoda». Pa se mi je zdelo, da sem vse

Finžgar mi je bil blizu...

to že prerasel, zato sem se gel po «Domu in svetu» — letnika 1906-1907...

«Pod svobodnim soncem» je bil naslov romana.

Kako je ob branju poglavlja zasvetilo v temi okupacije nekaj svetlega in lepega. Se le ko sem prebral oba dela, sem počel začetni, in katerega izročiti, da nam na Primorskem ne sije «svobodno sonce». Ker je bila zima in zunaj za meter visoko snega, sem oba dela prebral še enkrat. In iz prisrčnega počasa rastle slutnja, se je oblikovala podoba zasnujene Primorske. In še nadalje so se vrstile slike: Treba se bo tako boriti, kot so se borili «davnin dedje» Slovenci proti bizantinski državi, kot se je boril Istok, najprej proti zlobni Teodorji, nato pa na čelu vojske Slovenov proti vojski despota Justinijana in izdajalca Tuniusa.

Danes lahko zapišem, da ni bila težka izbira takrat, ko je Osobodilna fronta pozvala vse pošteno misleče Slovence v borbo proti okupatorju. Dve sta bili sili, ki sta priganjali k hitri odločitvi: Dozorel čas

renčal vame: «Jutri te bodo ustrelili, izdajalec».

Prišel je osmi september 1943. Odprla so se vrata tržaških zaporov zaradi odločne nastopa Tržačanov. Takrat smo občutili vso sončno sladkost in moč svobode. Ko smo se čez Kras vračali peš v manjših skupinah domov, je pel vsak grm, je pel vsak kamen... In dne 26. septembra 1943 je v Cerkljem stala novoustanovljena brigada Janka Premrla — Vojka. Ena izmed številnih slovenskih brigad, ki so se vse do konca vojne borile za življenje — pod svobodnim soncem... Kolikokrat sem se kot partizan te brigade spomnil na vojsko, ki ji je v Finžgarjevem romanu poveljeval Istok. Kasneje sem tudi spoznal junaka Istoka — Ivana Turšiča, komandanta XXXI. divizije, ki je padel blizu Trnovca. Tudi član pretega krajevnega odbora OZ za Sebeljski vrh si je nadel ilegalno ime Istok. Plemenitost, junastvo in ljubezen do domovine Finžgarjevega Istoka so se prelivale v naše borbe... In borci — potomci

čistih davnih dedov — zbrani v številnih brigadah so bili po besedah pisatelja Finžgarja:

«Bodi zmagalec, bode slaven in bodi meč masčevanja! Zakaj izvolila te je usoda».

Se vedno je razlikana doba tudi v izvojevanju svobodi. Polno je notranjih pretresov. Ne more se umiriti človeštvo po dveh vojnih pretresih v razdobju komaj treh desetletij. Ne more se umiriti in ublažiti, uglasiti na strune in akorde mednarodnega svetovnega soglasja notrajnost ljudi, ki niso tako trdo in surovo občutili na sebi in v sebi grozotne prizore vojnega razdejavanja, uničujoče smrti v taboriščih in uničujočih plamenov, ki so požarili na tisoče vasi in mest kot smo občutili mi. Kako božefoče odmevajo v to raznarvano Epafroditove besede: Paz...

In za konec. Prvi hčerki, ki je bila rojena v svobodi, sem dal ime IRENA. V spomin in zahvalo pisatelju Finžgarju za vse, kar je s svojimi romani in povestmi lepega in plemenitega prebudil v moji notranjosti. In še zato, da se bo hčerka, ko bo zrasta, spominjala, da se je tudi njen oče bori za življenje — pod svobodnim soncem.

A. PAGON - OGAREV

Gauguin, Pasolini in kaplan Čedermac

Boris Pahor

Da mi ni kulturni urednik poslal prevod romana W. S. Maughama «The Moon and sixpence» (Mesec in drobci, prev. Mira Mihelič, izdala Mladinska knjiga), ne bi verjetno tega dela nikdar bral. In ne vem, čemu se imam zahvaliti za to nenavadno pazljivost, zakaj dvomim, da bi urednik vedel za moje dolgoletno naklonjenost Gauguinovemu delu in življenju. Menim, da ga je prevzela sijajna oprema, ki jo je založnica preskrbela temu romanu. Če je tako, ga razumem, saj so številne barvne reprodukcije nekaj tako razkošnega, da je izključeno, da bi mogli najti takšno izdajo pripovednega dela med knjigami italijanskega založnika. In priznam, da je moč Gauguinovih barv tudi mene omamila, tako da sem se predal tekstu, ko da bi me vodile vanj skrivnostne Tahitijske; a ravno zavoljo te nedolžne predanosti je bil potem toliko večji upor, ko se mi iz pisateljevih strani ni vzdigoval relief slikarjeve podobe, ampak tuja figura, zamešana z mrakom in ovita v grozljivost.

Odkrito povedano, ne razumem. Ni dvoma, vsakdo ima pravico, da si izreže podobo iz življenja in si jo tolmāči lepo po svoje, a če mi neko v uvodu napiše, da je proučil recimo, Cankarjevo življenje, potem naj mi ne piše romana o Baudelaireu ali Jack Londonu. Tako, prosim. Ker drugače, človek, vrzi stran tisti uvod, ali pa, še boljše, vnaprej odkloni vsakršno zvezo svoje knjige s pisateljevo podobo. Zakaj tisti, ki v Gauguinovem primeru, slikarja poznajo, bodo odklonili takšno kontaminacijo, tisti pa, ki ne vedo ne za njegovo življenje ne za njegovo delo, si bodo ustvarili podobo, ki ne odgovarja resnici. In tako je bila pravzaprav ita tista, ki me je vzpodbudila, da sem vzel iz knjižnice prevod Gauguinovih spisov. (Noa-Noa e altri scritti, Bompiani 1942). In prebral sem spet vso knjigo, zato da sem šel skozi slikarjeve opise narave, skozi njegove ostre misli, skozi pretresljive kozmične občutke in poglabljanja v misterije maorskih bogov. Ker od vsega tega ni v romanu nič, ampak je v njem Gauguin samo barbarska sila, ki podira vse zapreke v topoglavem lomastenju. Ne, to čisto preprosto ni pošteno. Zakaj slikarja, ki naslovi svojo sliko na primer «Odkod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo?» — takšnega slikarja ni mogoče nadati kot nizkočloveka bikla, ki besni od hipa, ko ga je razdržal nesrečni rdeči prti.

Skoda. Skoda predvsem za tiste barvne reprodukcije, ki bi imenitno krasile Gauguinov Noa-Noa in njegova pisma: ko jih človek prebira, ima vtis, da ima v rokah Cankarjevo korespondenco, tako se ves časa vleče med vrste kakor robida skrb za emotivna sredstva. Tako pa je to barvno bogstvo pravi abortus, ker olešuje knjigo, ki bi jo Gauguin poteptal, če bi se mogel vrniti iz dežele senc.

Ko je že govora o slikah, še dve besedi o brošuri, ki je posvečena freskam v Hrastovljah. (Dr. Marjan Zadnikar, Hrastovlje. Mladinska knjiga). Ne gre mi za to, da bi sodil o delu, mogoče bi samo omenil iskreno veselje, ki ga občuti človek da ima doma zbrane in tako zmeraj pri roki te bisere iz quattrocenta v slovenski Istri, tisti edinstveni Mrtvaški ples, o katerem se nam skoraj ne zdi res, da ga imamo tukaj, nekaj korakov od Trsta, blizu Črnege kalaja. Pač pa bi poudaril, da ni knjiga namenjena samo Slovincem, ampak tudi drugim, ker so ji dodane strani z angleškim, francoskim, nemškim in italijanskim besedilom. In če naj rečem, da je italijansko besedilo sicer trdo in, tu in tam, nejasno, a nazadnje vendar sprejemljivo, se moram upreti naslovom, ki naj pojasnjujejo reprodukcije. Ti naslovi ne samo, da niso pravilni, ampak so pravi spački. Noben italijanski obiskovalec Hrastovlj si z njimi ne bo mogel pomagati. Arcadi niso Luki, Esteriore ne pomeni Znanjčina, Epifania niso Trile kralji, Elguardo ni Pogled nad morje. Ali si predstavljate obiskovalca, ki bere za neko reprodukcijo, da je to: Obzrl na južno ladjo?

Pasolini. Njegovo Nasilno življenje. Pa še kakšno nasilno. Prav pa imajo tuji kritiki, ki očitačo besednemu zakladu, da je neprevajljiv, saj je trd oreh celo za tistega, ki kolikor toliko pozna italijanska narečja. Ker Pasolini ne samo, da uporablja žargon rimskih predmestij, ampak ga sproti bogati, ustvarja sestavljenke, besedne zveze itd. Njegovo pisanje ni nikakršna dobro urejena kombinacija, v kateri bi imelo narečje vnaprej določeno vlogo, da bo dajalo kolorit. Ravno narobe, bralec ima ves čas vtis, ko da je groba, nerazčiščena snov sproti sesirjala v čisto svoje izrazno sredstvo. V tem je pozlavitni pomen Pasolinijeve umetniške moči. Masa, množica, ki je stolecila in hkrati enovita, se skozi pise sama, kar mi do zdaj dosegla pri nikomer, tudi pri Pratoliniu ne.

Pri tem se sprašujem, kako bi zveneeli slovensčini vse te težke besede, vsi ti kočljivi izrazi, vsa ta spolovila in lektivne. In še se sprašujem, kdaj bomo obrabčali s svojo lažljivo, površinsko sramežljivostjo: kdaj bomo nehali letati z enega simbolističnega oblaka na drugega; kdaj bomo nazadnje postavili svoje podplate na zemljo.

Seve ne gre za grobost zaradi grobosti, za prostaštvo zaradi prostaštva. Gre za potrebo po pisatelju ki bi gnetel dobro in zlo. In Pasolini je takšna sila. Moč, ki si je bolj pristne in mogoče misliti. Una vita violenta pa po svoji rezkosti večkrat spominja na Babilja iz «Rdeče konjence». In to je zelo veliko. A ob vsem tem se bo treba kdaj malo dlje ustaviti.

Martin Čedermac. Ponatis, ki ga je izdala Mladinska knjiga. Do tukaj ni posebnega. Prav je, da mladina v slovenskih časih moralni brati naskrivaj. Nič kaj prav pa ni, če mi neki anonimni poročevalci ob izidu knjige piše to, kar pač piše. (Glej Ljubljanski dnevnik, 24. marca.)

«Bilo bi nadvse zanimivo pogledati, kako sprejema delo sodobni mladi bravec, kajti gotovo je, da se je domala v petindvajsetih letih — avtor je roman objavil leta 1938 pod imenom Pavle Sedmak — marsikaj tistega, kar je bilo boleče aktualno in celo uporniško, že obrusilo. Ne zavoljo tega, ker bi Bevk romana ne napisal z resnično pisateljsko zavzetostjo, strastjo in silo, namreč zato, ker so nekateri bistveni problemi, ki jih delo prinaša, v marsičem razrešeni. Vprašanje Čedermaceve bitke za priznanje materinstva v Beneški Sloveniji hkrati s prebujanjem narodnostne zavesti je dandanes manj aktivno in tudi manj boleče, predvsem pa manj akutno, kot je bilo ob nastanku romana. To dejstvo ima brez dvoma vpliv na sprejemanje. Čedermaceve heroične usode in ga mladi bravec more doumeti bolj kot umetniški dokument in manj kot vznemirjenje.»

Dal sem odlomku to čast, da sem ga prebral, zato ker je takšna proza izraz določene razpoloženja v nekaterih ljubljanskih krogih. Govor o tem razpoloženju bi se na tem mestu seve preveč razvleklo, zato ostanimo samo pri pisani besedi. Najprej tisti lepi izraz «obrusilo». Ali ni imeniten? A zakaj se je marsikaj tega, kar je v romanu, «obrusilo»? Odgovor: «Zato, ker so nekateri bistveni problemi... v marsičem razrešeni». Fino, kaj? A pazite, ne mislite, da se je članek zmotil, govori prav o Beneški Sloveniji. Kolikor pa mi vem, do danes Beneška Slovenija nima pravice, da bi imela šole v materinem jeziku. Ali v doli Gagarina in tovaršev to ni «aktivno», «boleče», «akutno»?

Najbolj lapidaren, če naj se evfemistično izrazim, je zaključek. Mladi bralec bo na knjigo gledal kot na «dokument», manj pa bo čutil «vznemirjenje». Jaz bi celo rekel, da ne bo ob takšnih glasovih čutil nobenega vznemirjenja zaradi vsebine romana. Seve, upati je, da so učitelji in profesorji «mladega bravca» nekoliko drugače poučeni, čeprav bi človek ob ugotovitvi, da je kulturni urednik lista šel mimo takšnega pisanja, upravičeno podvomil tudi v to.

AVTOMOBILIZEM

KOLESA IN PNEVMATIKE

Živiljska doba pnevmatike je odvisna predvsem od tega, kako neugajamo in varujemo plašč. Bolj ko bomo upoštevali navodila za vzdrževanje plaščev, dlje bomo vozili z njimi! Slab in malomaren voznik bo vozil z novimi plašči 15.000 - 20.000 km, pa bo že imel zlizane protektorje, stransko gumo na nekaj mestih vulkanizirano, platno znotraj plašča pa raztrgano in presekano! Vesten voznik, ki med vožnjo misli tudi na pnevmatike, bo z enakimi plašči prevozil 30.000 km in večinoma olje, več, plašči pa bodo še primerani za navulkaniziranje novega protektorja!

Medtem ko bo slab voznik pogosto pri vulkanizaciji, bo imel vesten voznik le redko opravo z njim.

Upoštevajmo: pritisk, obremenitev vozila, drgnjenje plaščev ob robnike, pravilno parkiranje, tehnika zaviranja, menjanje koles, zaščita pred mineralnimi olji in mastmi in podobno vplivajo na življenjsko dobo pnevmatike.

Pnevmatika mora imeti določen pritisk. Pritisk in obremenitev sta vzročno povezana. Le tovarniško oredpisani pritisk in dopustna obremenitev zagotavlja največjo sposobnost pnevmatike pri najmanjši obrabi plašča. Glede pritiska si velja zapomniti sledeče:

- preizek pritisk daje pnevmatiki značilno valjasto obliko. Ob strani nastanejo trebušaste izbokline, protektor se upogne navznoter, tako, da se močnejše obrabi ob straneh. Tako pnevmatika se «vija», platno in guma se preveč upogibata. Plašč se močno greje, tkivo gume in platno se trga, vozilo radev zanaša.
- preobremenitev ne poškoduje plašča vedno le od zunanje strani, temveč močno poškoduje platno znotraj plašča: platno po ka v cik-cak črtah. Tako poškodba je zelo resna, je pa tako rekoč nevidna; opazimo jo navadno vedno tedaj, ko je platno že močno poškodovano in pnevmatika spušča, ker je zračnico poškodovano hrapavo platno. Vulkaniziranje znotraj plašča je le izhod za silo. Tako pnevmatika «tolče», imejmo jo le v rezervi — če že ne gre drugače. Dognano je, da za 10 odst. prevelike obremenitve vozila povzroči za 15 - 20 odst. večjo obrabo plaščev. Okvare zaradi obremenitve so še večje, če naglo vozimo.
- preobremenjena pnevmatika je na udarce mnogo bolj občutljiva kot normalno obremenjena. Sunkni in udarci, ki jih prejme pnevmatika, n. pr. ko vozimo čez razbito cesto, čez travnice ali čez debelo kamenje, poškodujejo plašč, ali pa ga celo pritisnejo ob rob platišča kolesa. Tedaj lahko pretolčemo zračnico (pnevmatika izpušči), ali pa pretolčemo gumo plašča in platno. Tudi drobni kamenčki ali kovinski predmeti laže prodrijo v plašče. Močnejši sunki na takem mestu raztrga gumo zunaj plašča in platno znotraj;

Kadar zavozimo čez trd predmet, lahko poškodujemo boke plašča, ob zelo nizkem pritisku pa se iztrga ventil;

- če ima pnevmatika pravi pritisk, tedaj se dotika ceste (ravne podlage) vsa širina protektorja. S tem dosežemo enakomerno obrabo protektorja po vsej širini;
- če ima pnevmatika previsok pritisk, se dotika protektor ceste le s srednjim delom. S tem zmanjšamo površino, s katero protektor «grabi» cesto in vozilo je na spolzki cesti manj stabilno. Plašč se močnejše obrabi le v srednjem delu protektorja, zaradi prevelikega pritiska zgubi prožnost in nevarnost, da slabo pnevmatiko raznese, je večja;
- izjemoma menjamo pritisk le v dveh primerih: pozimi lahko na zasneženi in spolzki cesti malenkostno znižamo pritisk, malo višji kot predpisan pa je lahko na dolgi vožnji na avtomobilski cesti, ko z malo višjim pritiskom znižamo temperaturo pnevmatike ter zmanjšamo tudi valjanje in odpor. Mnenje nekaterih voznikov, da lahko znižamo pritisk v pnevmatikah v vročih poletnih dneh (češ da vročina zviša pritisk), je zmotno! Pritisk naraste zaradi višje temperature zraka, tako malo, da praktično ne vpliva na pnevmatiko. Malenkost višji pritisk celo preprečuje — kot vemo — nadaljnje segrevanje plašča.
- Če pa vroči pnevmatiki znižamo pritisk, bo to pod normalnim pritiskom tedaj, ko bomo vozili v hladnejšem zraku in bo pnevmatika hladnejša, kar je za plašč bolj škodljivo, kot zvišan pritisk v vročini.

Temperatura

Na obrabo plaščev vpliva tudi temperatura zraka in ceste ter temperatura, ki nastane ob trenju med pnevmatiko in cesto. Guma je za temperaturo zelo občutljiva. Če se močno segreje, je mehkejša in se zato se hitreje obrabi. Zato avtomobil na soncu. Sončna pripeka pnevmatiko zanesljivo uniči. Vročina in suh zrak pospešujeta staranje gume. Če parkiramo avto na soncu, pokrijmo pnevmatiko s papirjem, tako jih zavarujemo pred pripeko, s tem pa jim podaljšamo življenjsko dobo v našo korist.

SLABO ZAVIRANJE

Zaviramo slabo, kadar po nepotrebnem naglo zaviramo, da zavore blokirajo in pnevmatike drse.

Pri tem se prekomerno in po nepotrebnem obrabi protektor. Zavirajmo previdno, v naglih posledicah, primerno močno, da se kolesa le še vrte. Tako bomo tudi lažje obvladali vozilo.

Neenakomerno prijanjanje zavore na vseh štirih kolesih povzroča neenakomerno obrabo pnevmatik na posameznih kolesih.

Prva prema naj bo natančno naravnana. Kolesi ne smejo stati ne navzven ne navznoter. Posledica je močna obraba plaščev po enem ali drugim robu protektorja. Enaka okvara nastane tudi, če je kolo slabo pritrjeno na zavorni boben, ali če so izrabljeni ležaji. V obeh primerih kolo «plisče».

SLABO PARKIRANJE

Ostri in trdi robovi pločnikov so nevarni! Ne parkirajmo tik ob robniku, tako da se boki pnevmatik tajejo ob ostrim granitu pločnika. Stranska guma plašča je tanka in jo lahko naglo poškodujemo. Posebno previdno parkirajmo ob robnik pločnika, kadar imamo plašče z belim robom. Beli rob je zelo tank in ga robnik pločnika kaj hitro posname! Ne parkirajmo tako, da pnevmatika udari ob robnik! S tem poškodujemo platno!

SE NEKATERE POŠKODBE

Najpogostejše so poškodbe zaradi zunanjih vplivov in tujih predmetov.

Take vrste poškodb ne smemo prezreti ali zanemariti in predurjen voznik lahko mnoge že naprej prepreči:

- ne vozimo naglo po cesti, nasuti z grobim, debelim kamenjem;
- preko železniških prelazov in slabo varovanih tramvajskih in železniških tračin vozimo počasi in previdno. Če vozimo čez ostre in robate predmete naglo, so udarci na pnevmatiko znatno močnejši in ne samo da preseka notranje platno, plašč ali zračnico, ampak poškodujejo tudi rob platišča kolesa ali pa celo zveržijo kolo;

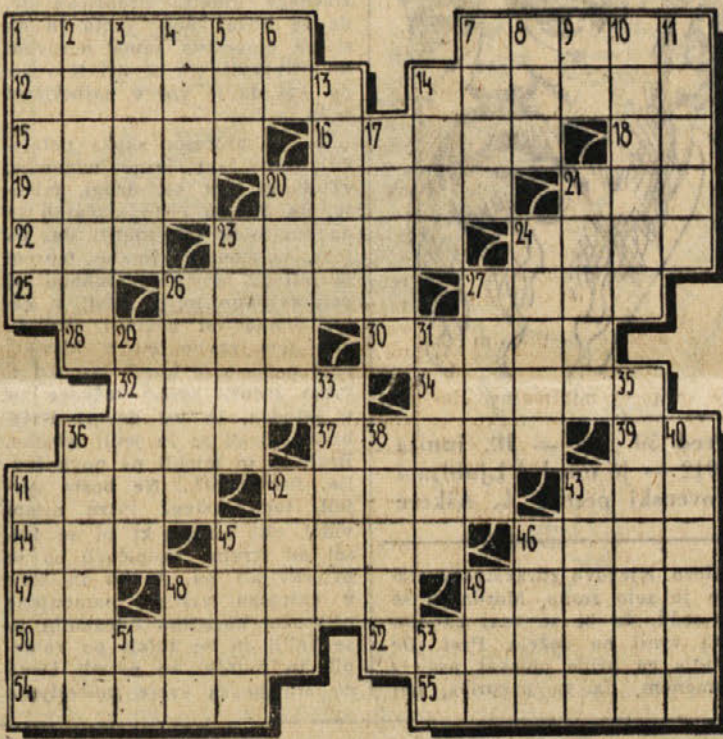
Vešala na trgu v Piranu

Tudi v Piranu so pred dnevi snemali nekaj prizorov za film «Fra Diavolo». Na Tartinijevem trgu so obesili Fra Diavola in druge... bandite. Film, v katerem nastopajo H. Harearet, A. Nazzari, M. Baloh in T. Russel, zdaj dokončajo nekje pri Zagrebu. Film režira italijanski režiser Savona. Tehnične usluge nudi Filmservis iz Ljubljane

Foto A. Bubnič

Križanke in druge zanke

prve slovenske povesti, 7. druga črka grške obce, 8. dolgorapa papiga, 9. skrajni konec celine, 10. zbirka zakonov, zbornik, 11. pristanišče na japonskem otoku Honšu, 12. otok v Saronskem zalivu pred Atenami, 14. borba s pestmi, 17. sladkovodna riba, 20. sestavni del hoje, 21. britanski zunanji minister (Selwyn), 23. važen notranji organ človeškega telesa, 24. nemški romantični pesnik (Ahim von), 26. množica, trop, 27. sodobni hrvaški pisatelj (Vjekoslav), 29. del obraza, 31. govornik, 33. najmanjši delci snovi, 35. italijanski pesnik («Besni Roland»), 36. pripadnik mongolskega plemena ob dolnji Volgi, 38. ojka, 40. okrasni obroček, 41. v željato voh zavito meso, 42. povoj za obvezovanje ran, 43. pogorje v Hercegovini, v kolenu Neratve, 45. spozrazum, pogodba, 48. eksplozivni zemeljski plin, 49. izgovorila kraj pri Zadru, 49. letovišče na južnem Tirskem, 51. primorski vzklík, 53. dva različna sloga glasnika.

VODORAVNO: 1. znamenito londonsko gledališče, 7. ladja, 12. naša beseda za koordinatni sistem, 14. hrvaški šahovski mojster, 15. mesna jed, 16. masa, tvar, 18. italijanski predlog, 19. del telesa, 20. čarovnica iz «Odisjeje», 21. gibanje po zraku, 22. števniki, 23. ameriška filmska t-ralika (Jennifer), 24. sinjska viteška igra, 25. nedeljiva soglasniška skupina, 26. kraško vino, 27. tek čez dno in strn, 28. glavna žila utripalnice, 30. največji madžarski epik, 32. farsa, komedija, 34. starogrška pokrajina na severnem Peloponezu, 36. živalska hrana, 37. indijski plemenski znak, 39. kratica na receptih, 41. najdaljša jugoslovanska reka, 42. ptica, simbol miru, 43. gostija, 44. ločilni veznik, 45. visoko gorovje v centralni Aziji, 46. grški bog ljubezni, 47. kratica za predvojno nemško valuto, 48. ime, naslov, 49. pismeno potrjeno, spričevalo, 50. igra obraza, 52. glavno mesto ameriške zvezne države Georgije, 54. sredozemski grm, katerega listi so bili stilizirani upodobljeni na korintskih stebrih, 55. globoka rečna soteska.

CEMU SLUŽI SVEČKA V BENCINSKEM MOTORJU?

Uganite pravi odgovor: 1. Da se na njenih elektrodah zbira masčoba iz bencina, ki omogoča pravilno delovanje batov? 2. za ogrevanje notranjih sten cilindra, ki morajo biti enakomerno segrete? 3. da v njih preskoči iskra, ki vžge zmes bencina in zraka v valju?

Maksove dogodivščine

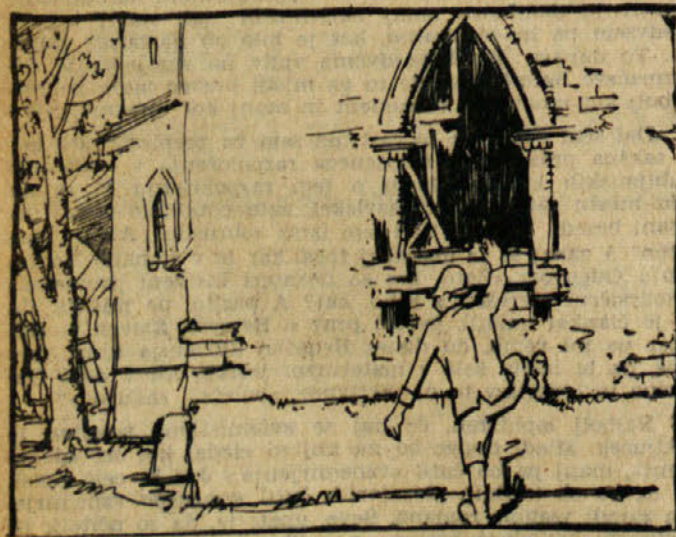
POVEST PARTIZANSKE ZMESTOBE po Tonetu Seliskarju ilustriral Albert Suk

Po Kalu se je širila čudna vest: vaščane bodo izselili. Blaž jim je prigovarjal, naj pobegnejo, toda niso imeli poguma. In tako je šel z družino čez mejo.

Pavlek se je spomnil svojega lesenega kolesa in se drugo jutro spravil čez mejo v Kal. Tedaj so pribučali kamioni. Vojaki so poskakali iz njih in obkolili hiše.

Zdaj ni mogel Pavlek nikamor več. Mar naj še njega odpeljejo? Zlezel je skozi razbito okno v zakristijo in od tod na kor. Skozi priprte oknice je videl vso vas.

Gestapovci so zganjali vaščane, ki so se obupno branili, prosili, preklinjali, iz hiš pred cerkev. S silo so jih natlačili v kamione in jih odpeljali neznano kam.

HOROSKOP

Veljaven od 10. do 16. junija 1962

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V prihodnjih dneh boste lahko razčistili in odstranili nesporazume z drago osebo, da bo zavlada harmonija, ki ste si jo želeli. Ne bodite zaskrbljeni zaradi poklicnega dela, niti zaradi finančnih zadev. Srečna dneva torek in sredo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Imeli boste lepe uspehe zaradi privlačnosti in vedrega razpoloženja v družabnem življenju. V srčnih zadevah ne iščite sprememb. V poklicnem delu boste zelo agilni in boste lahko dosegli lepe uspehe. Obisk prijateljev. Srečni dan ponedeljek.

DVOJKA (od 21. 5. do 22. 6.) V tem tednu boste sentimentalno razpoloženi, toda z drago osebo morate biti previdni, sicer bi lahko prišlo do spora. Možnost simpatičnega srečanja in prijetnih presenečenj. Ugodne prilagoditve, da uresničite važnih načrtov. Srečni dan sobota.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Obeta se vam srečno razdobje, ker boste sarmantni in podjetni. Imeli boste lepe prilagoditve in boste lahko preživeli nekaj prijetnih ur; paziti pa morate, da ne bi vse to slabo vplivalo na vaše poklicno delo. Pismo. Srečna dneva sobota in nedelja.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V srčnih zadevah morate brzdati svojo impulzivnost, da se boste izognili nepotrebnim diskusij in sporov. V poklicnem delu boste nenadoma naleteli na malenkostne ovire, a boste dovolj iznajdljivi in pogumni. V poslovnih zadevah se vam obeta uspeh.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Lahko ste optimisti glede sentimentalnih zadev, ker vam bodo zvezde zelo naklonjene. Obeta se vam veliko zadovoljenje. Svoje vaskandne skrb in probleme stavite ob stran in bodite srečni z osebo, ki vas ima zares rada. Srečni dan nedelja.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Verjetno bo prišlo do malenkostnih sporov z drago osebo, toda vse se bo v kratkem času uredilo. V poklicnem delu morate biti zelo odločni in natančni, sicer ne boste dosegli uspeha, ki si ga želite. Srečna dneva ponedeljek in četrtek.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) V srčnih zadevah boste odstranili nesporazume in bo spet zaslajalo sonce. Srečali se boste z osebo, ki niste že dolgo časa videli. Sami boste spoznali, da vam ljubeznivost ne koristi. Pazite svoje zdravje.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Spričevali boste razpoloženje v srčnih zadevah tudi zaradi zlobnih govoril in nesporazumov. Ne razburjajte se zaradi tega, ker se bo vse lepo uredilo. V poklicnem delu boste dosegli uspeh, ker boste dovolj podjetni. Možnost malenkostnega spora v družini, če boste prvič imeli. Srečni dan nedelja.

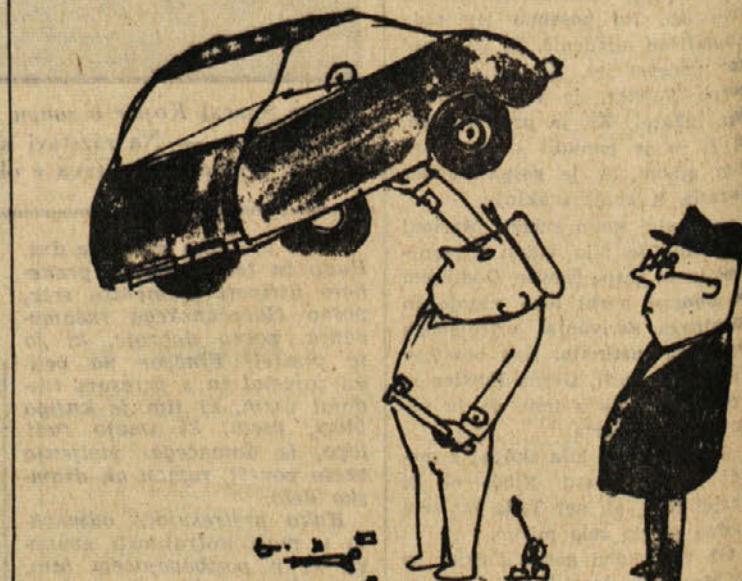
KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1. 1963.) V srčnih zadevah boste imeli izredno srečo, ker se boste spoznali z osebo, ki vam bo všeč in bo zelo privlačna. Splošne razmere bodo ugodno vplivale na vaše poklicno delo in boste imeli genialne zamisli, ki jih boste lahko uresničili. Srečni dan sobota.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V srčnih zadevah boste imeli izredno srečo, ker se boste spoznali z osebo, ki vam bo všeč in bo zelo privlačna. Splošne razmere bodo ugodno vplivale na vaše poklicno delo in boste imeli genialne zamisli, ki jih boste lahko uresničili. Srečni dan sobota.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Zvezde vam bodo naklonjene, čeprav se vam bo kakšenkrat zdelo, da gre vse narobe. Imeli boste srečo v srčnih zadevah in boste uspešno opravili svoje poklicno delo. Nekoliko boste zaskrbljeni zaradi finančnih izdatkov. Pismo. Srečni dan sobota.

— Zakaj mi nisi prej povedala, da si na terasi vtaknila gomolje tulipanov!

— Pri mehaniku

Vz nasstih Kraljev

TEDEN

Glavni predmet preteklega tedna, okoli katerega so se sušila skoraj vsa razpravljanja tukajšnjih političnih krogov, je avtonomna dežela Furlanjsko-julijska krajina. V Rimu so namreč sklenili, da politično in v parlamentarni komisiji za ustavne zadeve so se sporazumeli, da je treba končati preloženje osnutka statuta do 12. t. m., za kar so tudi ustanovili poseben ožji odbor. Kot podlaga za ta statut pa služi zakonski osnutek furlanskega demokristjanskega poslanca Blasuttija, h kateremu naj druge skupine predlagajo svoje spremembe.

Ker kaže, da vsa stvar ne poteka ravno ugodno za Trst, so politiki v Rimu zupani dr. Delise, tajnik tržaške KD Belci in podtajnik Bottini. Sedaj se jim torej nudi prilika, da pokažejo, koliko so jim res pri srcu interesi Trsta in do kakšne mere so pripravljeni, brati jih. Seveda so pospešili svojo dejavnost tudi levčarske stranke in predstavniki slovenske skupnosti v Italiji, o čemer pa poročamo na drugem mestu. Vsekakor kaže, da bo poslanska zbornica v kratkem razpravljala o statutu bodoče avtonomne dežele. Zahtevo po čimprejšnji ustanovitvi dežele je ponovno poudaril na svoji zadnji seji tudi koordinacijski odbor Zveze demokratičnih občin.

Kot običajno sta se v preteklem tednu sestala občinski in pokrajinski svet, ki pa ni bila obravnavala posebno važnih vprašanj. Na občinskem svetu je zupani dr. Franzl hili nevednost glede vprašanja dr. Pincherla, zakaj je predsednik republike imenoval glavnega ravnatelja "Assicurazioni Generali" za viteza dela. Znano je, namreč, da je bil Baroncini škvaldrist in da se je leta 1939 hvalil s svojimi "povodmi" v Emiliji. Zupani je rekel, da za to preteklost ni ne ve, pač pa da je sedaj Baroncini velik dober človek. Sicer ni nič čudnega, če karikaturist ne prija drzati po preteklosti.

V pokrajinskem svetu je svetovalec NSZ inž. Pencko, podprti po svetovavcu KPI Gombacu zahteval slovensko priložilo lista "Rinascita Agricola", a predsednik pokrajine dr. Delise je dejal, da je ta zahteva "nacionalistična". To zelo nazorno kaže, kako krhka in rahla je demokratična lupina tega vodilnega demokristjana, ki nima časa za najbolj osnovne človekanske pravice, to je pravice do materinje jezika.

Važen dogodek preteklega tedna je bila stavka kamnarjev, ki je trajala tri dni po vsej državi. Pri nas, to je v nabrežinski, republiški, tržaški in dolniskih občinah so se udeležili delavci stodoletno in s tem pokazali svojo globoko sindikalno zavest. Stavka se bo ta teden ponovila in upamo, da bodo delavci tokrat dosegli uresničenje svojih zahtev.

Pred prizivnim porotnim sodiščem je se zagovarjal tajnik tržaške federacije KPI prof. C. ma, ki so ga obtožili, da je sranoliti oborožene sile, da je julija 1960 obsodil ravnanje policije ob znanih demonstracijah v italijanskih mestih. Sodišče je potrdilo obdobje prve stopnje, to je 5 mesecev zapora pogojno.

V ospredju zanimanja slovenske javnosti na Gorškem je bila v preteklem tednu dvodnevna protestna stavka solnikov in pomožnega osebja na slovenskih srednjih solih v Gorici. Ob tej priliki so imeli solniki tudi sestanke, na katerem so se dogovorili, da odpošljejo brozovega predsednika republike, predsedniku vlade in ministru za javno vzgojo. V brozovskih je rečeno, da slovenski solniki z dvodnevno stavko, odlično protestirajo, kar ni bil izveden zakon o slovenskih solih z dne 19. julija 1961, št. 1012.

Stavka je popolnoma uspešna, ker so se udeležili vsi solniki in pomožne osebe omejenih sol in upamo, da bo tudi kaj zalegla. Pokrajinska svetovavca Marija Šel in Ivo Marinčič sta v zvezi s stavko poslala predsedniku pokrajine dr. Chienkaroliu predlog za resolucijo, o kateri naj se izreče pokrajinski svet na svoji prihodnji seji za dokončno uređitev slovenskih sol.

Levičarski občinski svetovalec v Gorici pa so poslali zupani dr. Poterziu interpelacijo, v kateri zahtevajo, naj on in občinski odbor posredujejo na pristojnem mestu za pravično postopno vprašanje slovenskega solstva v korist mirnega sožitja ob meji.

V Gorici so v vsako toliko na dnevnem redu tudi afeze s

prosto cono. Tako je davčna policija, ki ima svoj sedež v Vidmu, ugotovila ta teden špekulacije z maslom. Gre za okrog 140 stožev uvoženega inozemskega mesa, ki bi moralo iti v potrošnjo v Gorici, v okviru predpisane letnega kontingenta, pa so ga domači predelovalci masla prodali v sošednje pokrajine. Država je pri tem oškodovana za okrog 2 milijona lir.

V sredo se je na Gorškem uspešno zaključila tridnevna stavka kamnoseških podjetij, katerih delavci zahtevajo obnovo vsesrednje pogodbe te kategorije. Na Gorškem so se 100-odstotno udeležili stavke tudi delavci kamnoseškega podjetja Čotič iz Sovodenj, ki ima svoj kamnolom pri Devetahkih.

Zlata poroka

Pri Sv. M.M. sp. 804 sta večer praznovala zlato poroko Marija Batič in Karlo Karis, ki sta si obljubila večno zvestobo 9. junija 1912 v škedenjski župni cerkvi. Poroki ju je pok. župnik Marasoti.

Slavljenca sta v dolgem skupnem življenju marsikaj pretrpela, saj jima ni bilo z rojčami postalo. Čeprav se je Karlo Karis iz učil krojarske poklica, pa je to delo kmalu opustil in se oprijel vrtnarstva. Ima namreč nekaj zemlje, ki jo je sčasoma spremenil v donosen vr. V mladih letih je bil član tamburške zbornice na Kolonovcu, ko pa je bil zbor razpuščen, ni imel več prilike, da bi se udeleževal na tem področju.

Njegova soproga Marija je z močnim delom vse težave in dobrobo skupnega življenja, a največjo skrb je posvečala vzgoji svojih otrok. Karisovi so imeli tri otroke, a živa je le še hčerka Klara, ki živi s svojimi starši. Od mladih let je s svojimi, vedno delala na vrtnarstvu in tako jo lahko še danes vsak dan srečamo na velikem trgu.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

VPRAŠANJE: Zivnoročec Franc Vendramin iz Solkanskega polja reči junčka, ki je bil 30. 4. star 3 meseca in 20 dni, pa je že 10 dni pred tem časom začel mečati na tla med preževanjem zvečeno hrano, posebno ponoči. Lastnik mu je 10 dni dajal po dve žlici sode bikarbone, kar je čital v neki knjigi, pa ni nič pomagalo. Sosed mu je pravil, da ima junček verjetno slab želodec, ali pa da je morda bolan na obistih in jetrih. Priporočil mu je naj junčka dajo po malo špeha za moč. Lastnik premišlja tudi o tem, če ni morda junčka sunila z rogom zraven stojiča živina. Junček je že odstavljen, hrani ga s suhim senom, zeleno ržo, mlekom in elekto (te besede, oz. krme ne poznamo). Želi vedeti, kaj je vzrok povračanja in kako bi junčka zdravil.

ODGOVOR: Govedo ima tri predelovalce in en pravi žolodec. Prvi trije služijo za predelavo, zadnji pa za preževanje hrane. Pri hranjenju govedo hlavno jemlje hrano v usta, jo površno prežveča in hitro pogoltne. Hrana potuje skozi požiralnik in prvi predelovalci ali v amp, pol ure zatem ali malo pozneje začne preževanje. Pri tem potujejo svačnice ki hrane zaradi stiskanja vampa nazaj v usta, kjer se hrana doblja do prežvečja. Tako zmlata in usušena hrana potuje nazaj, ne več v vamp, ampak v drugi predelovalci, v kapico, iz te pa v tretji in tako naprej. Če je med požiralnikovo cevjo in kapico kakšna ovira, nastane na koncu požiralnikove cevi krč in hrana zaostane v požiralniku. Mišice požiralnika se napenjajo, da bi potisnile hrano v kapico. Ko jim to ne uspe, usmeri organizem valovito gibanje požiralnika v obratno smer, proti gobcu, pa hrana iz pada skozi usta na tla.

Mislamo, da je takšen primer lahko pri vašem junčku. Prepreke so neke novotvorbe tumorov, tuberkulozna ali lenkorna značaja, ki razen tega lahko

OB STAVKI DELAVCEV KAMNARSKE INDUSTRIJE

Delavci v nabrežinskih kamnolomih zahtevajo boljše delovne pogoje

Specializirani delavci dobijo 240,30 lire na uro, težaki pa le 191 lir - Najbolj uspeša stavka po letu 1949

Pretekli teden, ko je bila tudi na tržaškem ozemlju stavka delavcev kamnarske industrije, smo odšli v Nabrežino, kjer so največji kamnolomi na našem področju. Tu so kamnolomi Cava Romana, Gorlato, Pizzul, Marangon, Montecatini, Radovich, Caharija in SMAT, ki zaposlujejo približno 400 delavcev. Tem je treba pristeti še obrtniki, ki se ukvarjajo izključno le z obdelavo kamna. Vsekakor je kamnarska industrija v devinsko-

nabrežinski občini zelo razvita, čeprav se zdela ne dosega one proizvodnje, ki so jo beležili v letih pred prvo svetovno vojno. Omenimo naj še, da je med delavci, ki so zaposleni v kamnolomih in delavcih kakih 150 domačinov, ostali pa so Furlani in Istrani, a tudi nekaj kamnosekov iz Vicenze je med njimi.

Na nabrežinskem trgu smo srečali nekaj delavcev, ki so komentirali potek stavke. Hitro smo se vključili v pogovor in takoj zvedeli, da je stavka stodoletno uspeša, tako kot stavka leta 1949, ko so se delavci 21 dni borili, da bi dosegli dolocna izboljšanja. S ponosom so nam pripovedovali, da so takrat dosegli 25 lir nagrade za vsako delovno uro, kar je veljalo za specializirane delavce, medtem ko so na splošno dosegli izenačenje plač in druge ugodnosti.

Pogovor je potem nanesel na sedanjih položaj delavcev, ki so zaposleni v kamnolomih oziroma v delavnicah. Vsi so bili soglasni v tem, da so izredno slabo plačani. Ljudje se na tri kategorije, in sicer na specializirane delavce, kvalificirane delavce in težake. Od prvega maja dalje dobijo specializirani delavci 240,30 lire na uro, težaki pa 191 lir na uro. To pomeni, da dobi specializirani delavec mesečno od 42 do 43.000 lir čiste plače, seveda če nikoli ne manjka in opravlja svoj osemurni delovni urnik. Poleg tega obstajajo še dolocene nagrade, ki gredo od 50 do 150 lir dnevno in ki se izplačujejo posebej ter po dobri volji ter kriteriju delodajalca. Če morajo delavci slučajno opravljati nadure, se v nekaterih podjetjih dogaja, da jim plačajo nadure po normalni tarifi in jim pribitka ne vpišejo v plačilni listek.

Plače so torej minimalne, zlasti se če upoštevamo težko in odgovorno delo. Zato ni čudnega, če so delavci tako enotno stavkali, saj so prišli do prepričanja, da bodo le z združenimi močmi dosegli izboljšanje. Delavci predvsem zahtevajo dvajsetodstotno zvišanje plač ter znižanje delovnega urnika od sedanjih 48 na 40 ur tedensko. Poleg tega zahtevajo rastne doklade, in sicer vsaki dve leti, povečanje dopusta, revizijo kvalifikacij itd. Podjetniki so na zahtevo sindikalnih predstavnikov v glavnem odgovorili negativno in le v nekaterih primerih so pristali na prav malenkostna izboljšanja. Zaradi tega so sindikalne organizacije tudi napovedale stavko, ki je trajala tri dni.

Toda nabrežinski delavci tarajo tudi drugi problemi. Medtem ko so včasih vajenci morali obvezno posejati šolo ali tečaj, kjer so se dobodra naučili svojega poklica, pa tega danes ni več. Na industrijski šoli se sicer uvažajo v kamnoseštvo, toda v zadnjih letih sta se le dva dijaka, ki sta končala šolo, oklenila tega poklica. Klesarjev je vedno manj in specializirana delovna sila polagoma izginja. Zato se nujno postavlja vprašanje tečajev, v katerih bi mladi ljudje ne samo pridobili potrebno znanje, ampak kjer bi jim tudi vcepili ljubezen do dela.

BARKOVLE

V nedeljski številki Primorskega dnevnika je kritik "a. b." prav lepo ocenil nastop barkovljanskega baleta in folklorja. Stalil je barkovljansko prosvetno društvo za vzgled prosvetnega delovanja v pomankanju pevcev in pevki, vsekakor prosvetnega delovanja. Vendar je kritik v svoji oceni izrazil manjše, s katerim se Barkovljani ne strinjajo. Glede na dejstvo, da folklorne plove niso več, da je moralala ta, po mnenju kritika, dati pot baletu, ki ima vse višje in lepše cilje. Mislamo, da se je kritika izrazil bolj trdo, kakor je mislil. Po našem mnenju je folklor dostopna vsakemu prosvetnemu društvu, ker je ljudska, kar se ne more trditati o baletu. Saj priznavamo, da ima folklor svoje meje, do katerih lahko pride vsaka folklorna skupina z vztrajnim delom, ki pa mora trajati še precej let, medtem ko prav gotovo ne bo izšla iz barkovljanskega baleta nobena Kubisteinova, Baklanova in še manj Ulanova. Zavedamo se, da balet na vsakem svojem nastopu pokorke nekaj novega in da lahko stopa iz nižje v višje vrste.

(V zadnjem trenutku smo prejeli še pismo člana PD Barkovlje, ki ugotavlja, da je bila kritika "a. b." pomankljiva, v ostalem pa razumljiva posamezne plesne folklorne skupine in se o njej zelo pohvalno izražati, s čimer se tudi mi strinjamo. Uredništvo.)

lezen do dela njihovih očetov in prednikov.

Kamnarska industrija ima vso možnost, da se v sedanjih pogojih še bolj razvije, toda nujno potrebno je, da se delavcem nudi potrebno zadoščenje in plače, ki bodo odgovarjale življenjskim potrebam. Sedanje izkoriščanje delavcev lahko privede samo do tega, da se mladina ne bo več oprijela tega poklica, ki je z nabrežinskim kamnom vedno ponesel ime Nabrežine daleč v svet.

SV. IVAN

Dvodnevni izlet na Plitvice je doživetje, ki ostane trajno v spominu. Ze sama pot mimo Reke, Bakarja, Kraljevice in tja do Senja je slikovita in pritegne pozornost še tako brezbriznega izletnika. Potem pa ti pot iz Senja na Veljun in nato čez pušto Liško planoto mimo Otočca kljub pustoti pritegne pozornost, da se moraš ozirati naokoli in opazovati skopost te zemlje, dom trdoživih, klenih ljudi. In sredi te planote te na mah sprejme slikovit nacionalni park Plitvice. Občutek imaš, da si do tečaj brodi po puščavi in po tolikem trudu si se znašel v oazi zelenja in prekipajočih slapov, tolmunov in jezer.

Naravna lepota teh krajev je bila vedno cilj številnih turistov. Da bi ustregel želji svojih članov, je prosvetno društvo "Slavko Skamper" pri Sv. Ivanu priredilo letošnji tradicionalni izlet prav v ta paradizijsko kraj. Tudi slabo vreme ni moglo omajati začudenja izletnikov, ki so se kljub dežju razkropili vseh poudarkov k jezerom in slapom, niti odlična potreba v modernem letu "Plitvice" jih ni mogla odtegniti od neizmernega občudovanja naravnih lepot. Res, izlet na Plitvice je z jaza bo ostal vsem trajno v spominu.

Sele proti večeru so se v gostoljubnem hotelu izletniki razšli.

SESLJAN

Pretekli teden se je sestala občinska komisija za turizem, ki jo sestavljajo občinski svetovavci in nekaj domačih hotelierjev ter gostilničarjev. Zasedanju komisije je prisostvoval tudi komisar nove letovišarske ustanove dr. Monarca.

V razpravi je bilo precej govora o raznih pomankljivostih, ki jih je treba odpraviti, dani pa so bili tudi nekateri konkretni predlogi za razvoj turizma na področju Stivana, Devina in Sevljana.

Naše korenine

iruga obmorska mesta, predvsem pa vso Dalmacijo.

"Kateri pa je bil takrat vaš prvovni poveljnik?" ga vprašam. "Montecuccoli".

"Kako pa so sicer z vami mornarji ravnali drugi oficirji?" "Moram reči, da zelo prijazno, zlasti s tistimi, ki so o redcu opravljali svoje naloge. Bil sem na tla na drugih ladjah, in sicer na "Monarchu", "Budapestu", "Kaiserju", "Prinzu Eugenu" in drugih.

V prvi svetovni vojni je bil seveda spet poklican pod orožje — spet je moral iztovarjati druge štiri leta vojaški službi. "In za vse to moje trpljenje ne prejmem najmanjšega plačila, nikake nagrade", potoži nekoliko starček.

Poročil se je po končani prvi svetovni vojni in še danes živi s prijazno ženo Marijo v najljepši sliki. Imela sta dva sina in hčer, toda sin Dušan se je pred leti na delu smrtno ponesrečil.

Zelo pa Anton ljubi svojo enuklijo, kateri rad pobe kakšno praljšico, n. pr. tisto o ježu in izini, katero zna na pamet se izgovoriti soljskih let.

Ko mu k rojstnemu dnevu želim, da bi v miru in sreči dočkal še mnogo, mnogo let!

M. M.

Slika nam kaže pot, ki vodi s ceste Trst - Bazovica v Lon'er Zaradi strmine, a se dosti bolj za radi slabega cestniša, je pot nevarna za vse vrste motornih vozil. Nujno potrebno je, da občina poskrbi za temeljito popravilo cestišča

Iz sodobne italijanske književnosti

(Nadaljevanje s 3. strani)

družbenega zemljevida, na katerem se danes srečuje malomeščanstvo v delavstvom in priznati moramo, da si v ta namen ni mogel izbrati boljše pozorišča od vladne zasebne šole v zakotni rimski ulici Obiskovalcev tovrstnih šol so namreč bivši kmetje in podeželski delavci, ki so prišli v mesto z velikimi ambicijami in s prepričanjem, da jim bo kos uradnega papirja lahko nudil ne samo boljše plače, ampak predvsem boljše položaj v družbi in večji ugled. V soljskih prostorih pa se srečajo z malomeščanskim miselnostjo profesorjev, ki jim plače ne zadostuje in si zato bogomago s poučevanjem na večernih solih. Toda ne dijaki ne profesorji so se zavedali svoje usode. Vsakdanje skrb jim ne dopušča, da bi razumeli nesmišl vsega tega, kar počenja. Kar pa je najhuje, so vsi izgubili čut za človeško dostojanstvo, in so pripravljani na vsak kompromis pod pogojem, da jim prinese vsaj trenutno izboljšanje gnetnega položaja.

Cassierjeva knjiga je torej združena na desetine in desetine prizorov in prizorčkov v katerih nam avtor prikaže to ali ono posebnost ljudi, ki se kot mravice ob zrnu plence priprajo v zahtolih usidrah večerne šole. Spočetka nas raztrganost Cassierjevega pripovedovanja

nja zelo moti. Toda prav kmalu razumemo, da gre za kameleke velikega mozaika, ki ima smisel šele tedaj, ko so vsi njegovi deli na mestu in ga lahko nemoteno opazujemo iz razmerne razdalje. Vsi številni liki zgodbe dobijo tako točnejše profile, izrazitejše pomen in intenzivnejšo satirčno vlogo. Tajnik zasebnega zavoda postane simbol naplajenega duhovne vstopi in ničemernega stremuštva. Ravnateljica postane simbol ženskega naravnega nagajanja h kompromisu, medtem ko izpade profesor Cardona kot posebej nabrežinski. Našteli bi lahko še vse ostale junake romana in na vsakem bi našli vsaj eno negativno potezo, to je vsaj eno tistih duševnih prvih, zaradi katerih je danes miselnost vredna Cassierjeve pomilovalne ironije.

Zanimivo je poudariti, da ti ljudje ne počenja nič posebnega. Profesor Cardona se na primer zanima samo za dobro kulturno in ne pozabi nanjo niti v razredu. "Kadar razlaga mehučke — pravi Cassieri — se dijaki sploh ne zavedajo, da postopoma prehajajo iz riboznanstva v kuharsko umetnost. De Santis misli samo na univerzitetno kariero. Tajnik samo na kmetijsko, dijaki pa izključno na solsko spravevalo, od katerega si obetajo večji ugled v mestni družbi. In vendar je v teh vsakdanjih prizadevanjih nekaj nepravilnega, nekaj, kar v Cassierju upravičeno vzbuja našo kritično reakcijo. Dejstvo je namreč, da bi se vsi morali zanimati tudi za kaj drugega in ne samo za neposredno lastno korist. V tem je nauk, ki izhaja iz "Caleinaccie". Če bi ljudje zlasti našo družbo in našo lastnih malenkostnih vprašanj, bi svet ne bil zdaj — kot pravi Corangeli — na robu prepada. Toda obzorja so se danes tako zožila, da je zasebna šola v Ulici deli Caleinaccio svet popolnoma zaslepa in vse, kar je v njem se v njem tudi izčrpa. Od zunaj prihajajo sicer za molki odmevi dogajanj in sugestij. Ne morejo pa se spremeniti v misli in dejanja, kar jim nihče ne prisluškuje. Cassieri ni mogel boljši vzdušje dra našo usodo. Njegova knjiga ima vedno mnogo pomankljivosti, ima pa tudi to veliko prednost, da z enostavnimi in vsem razumljivimi sredstvi ironije sega globoko v vzdušje našega časa in ga podaja z neposrednostjo vsekakor veljavne umetniške izpovedi.

Precej drugačna pa mora biti naša sodba, če gledamo knjigo z zgozlo pripovednega stališča. Res je, da je Cassieri nalašč omejil pripovedovanje na najnujnejše in to predvsem zaradi tega, da bi v zgodbo mogel vključiti čim večje število značilnih oseb in dogodkov, za katere bi sicer težko mogel najti logične medsebojne povezave. Res pa je tudi, da je Cassieri-jeva izbira sil na račun zanimivosti knjige, zakaj roman, pa naj bo v klasični ali eksperimentalni obliki, nujno terja priprave, jedro, brez katerega je skoraj nemogoče pritegniti pozornost povprečnega bralca, to

je bravca, ki iz navade ali iz duhovne lenobe dojemá smisel nekega simbola samo preko živih podob in dramatičnega spopada nasprotujočih si sil. Za primerneje uresničitev svoje zamisli bi Cassieri po našem razmišlju moral izbrati obliko tako imenovanega dokumentarnega romana. Ta oblika bi mu seveda ne dovolila velikega domišljanskega razmaha in bi tudi od ironije in satire terjala točnejše obrisbe. Bi pa vsekakor bolje in neposredneje učinkovala na bravca, kateremu bi še vnaprej dolocila način sledenja. Ne moremo sicer trditi, da je "Caleinaccio" popolnoma brez pripovednih prvih. Tu in tam izsledimo — kot smo že v začetku omenili — lene in zanimive konce pripovednih niti. Zal pa se te niti nikoli ne nadvladujejo in prepletajo v mrežo fabule, in po drugi strani so same na sebi prebiske, da bi nosile tobo kakega dramatičnega konflikta.

Zaradi te osnovne pomanjklivosti trpijo po našem tudu značaj, ki so zelo duhoviti, nanašani in psihološko dovolj znani, a se žal ne morejo razviti, ker jim je avtor za to nameril premalo prostora in premalo dejstva. Občudovati nam moramo Cassierjevo izredno umelki ozavolani dar in ostrino, s katero nam v nekaj starih stvarkih naslika življeno duševno značilnost svojih likov. Zato domnevamo, da je "Caleinaccio" nekaka splošna prikupljiva, na kateri je pisatelj hotel ugotoviti, ali ima vse pogosto, da se loti zahtevnejšega in tudi v strogo literarnem pogledu popolnejšega besedila. In uverjenj smo, da bo Cassieri še s svojo naslednjo knjigo potrdil našo domnevo.

JOSIP TAVCAR

BAZOVICA

Zaradi slabega vremena so našli kmetje zelo zaostali z delom na polju. Ob tem času je bil krompir že osipan, precej senožeti pokosenih in dosti sena že na senikih. Letos pa je trava še zelena in še raste, tako da se jo koljna začela mnogo pozneje kot druga leta. A vseeno se ta teden sliši o kosilnicah, ki ropotajo po vasi. Pred leti so bile skupine koscev, ki so iskale delo pri kmetih, danes pa skoraj tehnika napreduje, imamo v naši vasi mnogo kosilnic in drugih strojev za obdelavo zemlje. To je zelo koristno, ker kmetje lahko opravljajo svoje delo hitreje in brez tolikega truda, kot pred leti.

Upajmo, da se bo vreme ustalilo in da bodo prišli vroči dnevi, ko si bodo kmetje posušili in spravili seno na senike, da se ne bo prasko kakor prejšnja leta, ko je moralo mnogo kmetov zmetati seno spet na sonce in ga še enkrat posušiti, ker bi drugače vse splesnelo.

AGRARIA
TRST, ULICA UDINE št. 23 - TEL. 36-258
s 40-letnim delovanjem prevzela trgovino s kmetijskimi potrebščinami ex DE VECCHI
Dolgoletna praksa je jamstvo za najboljše kmetijske predmete in semena
Pri nas dobite: koncentrirana krmila za živino po zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zajedavcem in boleznim, razne vrste semen, sadik, kmetijske stroje ter umetna gnojila

Tržaški dnevnik

Vreme včeraj: najvišja temperatura 16,6, najnižja 12,3, ob 19. uri 16,2; zračni tlak 1017,7 pda, veter vzhodni 9 km, vlaž. 45 odst., nevidnost 9 km, oblaki: razpršeno, hla razbujeno, temperatura mora 16,4 stopinje.

Danes, PONEDELJEK, 10. junija
Blinkoš
Sonce vzhaja ob 4.15 in zahaja ob 19.53. Dolžina dneva 15.38. Luna vzhaja ob 11.57 in zahaja ob 0.40.
Jutri, PONEDELJEK, 11. junija
Srečko

SESTANEK OŽJEGA ODBORA KOMISIJE ZA USTAVNE ZADEVE

Odobrili so pet členov osnutka o ustanovitvi avtonomne dežele

Odbor se sestane še jutri, v torek pa bo razpravljala o osnutku komisija Po odhodu predstavnikov Slovenske kulturno-gospodarske zveze je odpotoval v Rim tudi zastopnik SDZ in KS, sledili pa bodo predstavniki KPI

Iz Rima poročajo, da se je pod predsedstvom poslanca Lucifredija sestala v poslanski zbornici ožji odbor, ki ga je imenovala komisija za ustavne zadeve za sestavo enotnega besedila osnutka za ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Juljske krajine. Navzoč je bil tudi minister Medici.

Med sestankom so odobrili 1., 4., 5., 6. in 7. člen, ki se tičejo ustanovitve in zakonodajnih kompetenc dežele. Ožji odbor se bo ponovno sestel v ponedeljek. V torek pa se sestane komisija, ki bo razpravljala o novem besedilu osnutka, in sicer na poročevalski stopnji.

Liberalci in mislovi so tudi v ožjem odboru izjavili da načelno nasprotujejo ustanovitvi dežele. Pokrajinska tajništva Kršćanske demokracije iz Trsta, Gorice in Vidma so izdala v zvezi z včerajšnjo sejo ožjega odbora skupno izjavo, v kateri pravijo, da so zadovoljni z rezultati te seje.

Ze včeraj smo poročali, da sta odstopovala v Rim predstavnika Slovenske kulturno-gospodarske zveze dr. J. Čokljat in A. Kukanja. V Rimu sta obrazložila in utemeljila parlamentarnem vsebino pisma predstavnikov vseh političnih skupin, ki zastopajo slovensko skupnost v Italiji in ki so ga poslali predsedniku senata in poslanske zbornice ter v veliki skupnosti obiskal poslance in zastopnike strank, ki se ukvarjajo s sestavo zakona za ustanovitev avtonomne dežele.

Kot smo že poročali, je tudi tržaška federacija KPI sklenila, da pošlje v Rim delegacijo slovenskih članov KPI, ki bodo obrazložili omenjeno pismo in zahtevali, da se vnesajo v deželni statut določbe za zaščito narodnostnih pravic slovenske skupnosti v Italiji. Sinotni smo zvedeli, da bo ta delegacija odstopovala v Rim ta teden.

Uvoz živine in mesa

Ministrstvo za zunanjo trgovino sporoča, da je sklenilo, da bo takoj zvišalo mesečni kontingent uvoza goveda za kakol ter svežega in zmrazega govejega mesa za 50 odstotkov iz Jugoslavije, Madžarske, Bolgarije, Romunije in Poljske.

Obisk 400 Avstrijcev v Kopru in Ankaranu

V Koper in Ankaran je prispele včeraj na tridnevni obisk skupina okrog 400 članov avtomobilsko-kolesarske zveze Avstrije. Skupina, v kateri je tudi predsednik štajarske deželne vlade Fritz Matzner, bo med drugim obiskala v Kopru tovarno Tomos.

Seja trgovinske zbornice

Pobuda za gradnjo doma vajencev

Na zadnji seji izvršnega odbora tržaške trgovinske zbornice, ki ji je predsedoval predsednik dr. Romano Caidassi, so obravnavali vrsto zanimivih vprašanj. Tako so na seji sklenili, da bo trgovinska zbornica sodelovala na prihodnjem tržaškem gospodarskem kongresu v okviru krajevnih gospodarskih ustanov, ki bodo uredile poseben stand. Nato je izvršni odbor sklenil, vpisati v pokrajinski seznam posredovavcev nekaj kandidatov.

NA POBUDO TAJNIŠTVA EVROPSKEGA GIBANJA

Zasedanje o gospodarstvu Juljske krajine in Furlanije

Predavanja in razpravljanja bodo na univerzi

Včeraj se je v Vidnu začelo prvo študijsko zasedanje o gospodarstvu Juljske krajine in Furlanije, ki se bo nadaljevalo v ponedeljek in torek. Pobuda na to zasedanje je dala deželno tajništvo evropskega gibanja.

Danes ob 10. uri se bo zasedanje nadaljevalo v glavni dvorani naše univerze in ga bo otvoril rektor prof. Agostino Origone. Senator Caron bo imel glavno poročilo o povezavi tržaškega gospodarstva z Evropsko gospodarsko skupnostjo. Za njim bodo še govorili dr. Orio Glarini in Armando Zimolo. Nato bo podal poročilo o tematski predstavitvi dežele o obrobne dežele v okviru dopolnilnih gospodarskih dežele prof. Giorgio Baso, ki poučuje politično ekonomijo na tržaški univerzi. Prof. Giacomo Furlani pa bo govoril o perspektivah tržaške industrije v okviru Evropske gospodarske skupnosti.

Po obisku v devinskem gradu, kjer bodo zborovali gostje princa Torre e Tasso, se bodo kongresisti ponovno sestali ob 17. uri v dvorani «Veneziana» naše univerze, kjer bo govoril dr. Mario Dasevja in vprašanje delovne sile v Trstu.

Vrsto predavanj bo zaključil prof. Giorgio Valussi o temi «Trst in združeni češkoslovenski državi». Po končanih predavanjih se bo začela diskusija, v katero bodo posegle znane osebnosti. Na tem

konferenci bodo imeli tržaški gospodarstveniki priložnost, da razpravljajo o tržaških gospodarskih vprašanjih in o bodočih perspektivah.

Nesreča na delu

Na delu se je včeraj dopoldne ponesrečil 81-letni Francesco Predanzani iz UL. Univerzita 12, ki so ga sprejeli na 1. kirurški oddelku in se bo moral zdraviti dva tedna. Delal je v livarni pod Skednjem, kjer rušijo stare peči, pa mu je padel na glavo zidak.

V lesnem pristanisku se je poškodoval 47-letni Angelo Bassanese s Kintina 1895. Stal je na lesem podu in pomagal natovarjati deske na tovorniku, toda deska, na kateri je stal, se je nenadoma zlomila. Padel je iz visine 1,2 m ter se pobil in ranil po desnih roki, ki si jo je verjetno tudi namolil. Čeprav ga je bolelo, je sam odšel v bolnišnico.

Prizivno porotno sodišče znižalo kazen roparjema

Zbežala sta iz Jugoslavije in oropala goriškega zlatarja
Mesec dni zapora za krajo kolesa - Obsojen vozač tovornika

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Boschini, tožilec Pascoli, zapisnikar Strippoli, obramba Girometta) se je zagovarjal včeraj 46-letni Marcello Sternad iz Barkev-Boveda, 29, ki je bil obtožen, da je 28. ali 29. junija lani ukradel kolo 28-letnemu mesarju Giuseppeu Cherinu iz Furlanske ceste 239. Slednji je pustil kolo na cesti pred svojim domom.

Cherin je prijavil tatvino komisaratu javne varnosti v Barkev. Lani na večer 30. junija, 17. julija je Cherin spet prišel na komisariat ter je povedal agentom, da je prejšnjega dne spet prišel do kolesa. V bližini zadnje tramvajске postaje v Barkevskih je namreč srečal nekega mladeniča, ki se je peljal z njegovim kolesom. Ustavil ga je ter zahteval naj mu ga izroči, ker je šlo za ukradenko blago. Mladenec, ki se piše Giorgio Trevisan, je kolo izročil za konitenu lastniku. Na zaslišanju

je izjavil, da je omenjenega dne vzel kolo, ker je mislil, da je lastnik nekega drugega strega. Vsaj tak so trdili neki njegovi prijatelji. Policisti so seveda zaslišali tudi strega, slo je prav za Marcello Sternada, katerega so prijaviši sodišču zaradi kraje.

Na včerajšnji razpravi se je Sternad zagovarjal, češ da je mislil, da je kolo zapuščeno. Sodniški pa mu niso verjeli ter so ga obsodili na 30 dni zapora ter na 6.000 lir globe.

Pred prizivnim porotnim sodiščem (predsednik dr. Palermo tožilec Santonastaso, zapisnikar Vascon, obramba Sfiligoj) sta se zagovarjala včeraj 22-letni Mirko Fakin, po poklicu mizar iz Moravanske Gore pri Ljubljani in čevljar Franc Klemenc s Studenca pri Ljubljani.

Oba mladeniča so obtožili več zločinov in prekrškov, ki sta jih grešila v juliju lani v Gorici. Ob-

tožnica ju je dolžila, da sta 11. julija 1961 hotela odnesti iz urarne Cella v Gorici, na Korzu Versi 49, razne ure in druge dragocene predmete v vrednosti 4 milijonov lir, da sta urarju Celiu onemogočila osebno obrambo, da sta mu hoteli prizadejati razne telesne poškodbe ter da sta vdirila v gostilno Puppolini v Ul. Morelli in odnesla iz nje raznega blaga v vrednosti 67.000 lir ter 27.000 lir v gotovini. Fakin sam pa je bil obtožen, da je nekega dne po 27. juniju odnesel dve navadni blazinici za stole z vrta Marije Lovišček v Ul. Caterina Percotto 3 in 2 odeji, o katerih pa se ne ve, cigavi sta, ker lastnik ni prijavil tatvine.

Fakin in Klemenc sta dva mladeniča, ki sta zbežala iz Jugoslavije, ker sta mislila, da se v trstini cedita med mleka. Iz Ljubljane sta prišla v Novo Gorico ter nato ilegalno prestopila državno mejo. Bajta sta nameravala v Cremenno in od tam dalje v Ameriko. V Gorici pa se nista prijavila policijskim oblastem, temveč sta si uredila zasilno bivaljšče v bližini goriškega gradu. Zunanji blišč in lesket trgovin in zlatarnju je prenamaj in kaj kmalu sta začela kovati načrte, kako bi prišla po najljubši poti do denarja. Sita sta tudi v Celovcu zlatarju, kjer sta pobarala lastnika, če bi hotel odkupiti nekaj dragocenih predmetov. Ko sta si dobro ogledala trgovino, sta sklenila, da bo sta poskušala izvesti rop prav v njej.

V prvih popoldanskih urah 11. julija sta se približala zlatarnji. V trgovino, ki je imela rolo napol pritrjeno, je prvi vstopil Klemenc ter vprašal gospodarka, če bi hotel odkupiti nekaj zlatih predmetov. Tako je vstopil tudi Fakin, ki je potisnil rolo navzdol. Cella se je prestrašila ter ju je pozval naj zapustita trgovino. Mlada nepridiprava pa sta mu odgovorila z gorjajo, ki sta jo prinesla s seboj. Vendar pa je bil Cella urneši kot napadalec. Izrazil je gorjajo iz rok Klemencu in Fakinu, ki sta se preden sta ušla iz trgovine, vendar pa je napadalec trgova. Cella pa se ni vdal. Začel je kričati na vse grlo in klicati na pomoč. Toda ko ga je Klemenc držal na tleh, je Fakin stopil k izloženemu oknu ter začel polniti nalonsko vrečko, ki jo je prinesel s seboj. Roparja pa nista imela sreče. Neke ženska je slišala urarjeve klice na pomoč ter je takoj obvestila policijske agente, ki so bili v bližini. Tle so takoj prihiteli in aretirali oba mladeniča, še preden sta utegnuta zapustiti trgovino.

12. decembra lani je Klemencu in Fakinu sodilo porotno sodišče, ki je oba spoznalo za krivca. Obsodilo je Fakina na 7 let zapora, a Klemenca na 6 let in 10 mesecev zapora.

Prizivno sodišče je deloma spremenilo prejšnjo razsodo. Oprostilo ju je obtežilne okoliščine v zvezi z zlatarjevo samooobrambo ter je znižalo kazen Fakinu na 5 let in 8 mesecev zapora ter 75.000 lir globe, a Klemencu na 5 let in 6 mesecev zapora ter 74.000 lir globe.

Pred sodnikom Brancjem se je zagovarjal včeraj 61-letni Raffaele Lorigliola iz Latisane, ki je bil obtožen, da je okoli 12. ure 16. junija lani nenamerno poškodoval 40-letnega Vincenza Peresa. Obtožnica je trdila, da je Lorigliola, ki je vozil tovornik, podrl na tla Peresa, ki se je peljal z motorjem.

Sodnik ga je spoznal za krivega ter ga obsodil na 30.000 lir globe. Poleg tega bosta morala plačati Lorigliola in lastnik tovornika 30 tisoč lir zastopniku zasebne stranke.

NA TRŽAŠKEM VELESEJMU

Prpriprave za tretjo razstavo tržaškega obrtnega pohištva

Razstave se bo udeležilo 35 obrtnikov

Na pobudo tržaškega združenja obrtnikov se bodo tudi letos obrtniki predstavili potrošnikom in gospodarskim operaterjem z izbrano razstavo pohištva in s kvaliteto razstavo najrazličnejših obrtniških del tržaških obrtnikov in obrtnic iz drugih italijanskih pokrajin na prihodnjem tržaškem velesejmu. Združenje se trudi, da bi na najbolj viden način uveljavilo obrtništvo in ima pri tem svojemu delu veliko oporo pri ustanovi tržaškega velesejma, trgovniški zbornici, raznih gospodarskih ustanovah mesta, kot tudi pri številnih trgovinskih zbornicah v drugih pokrajinah.

V paviljonu «C» tržaškega velesejma bodo letos uredili «Tretjo razstavo tržaškega obrtniškega pohištva», ki bo urejena na bolj urezen način, tako da bodo prikazali javnosti najbolj izbrane proizvode. 35 obrtnikov bo razstavljalo spalne sobe, dnevne sobe, sprejemnice in drugo pohištvo. Združenje obrtnikov, ki zastopa svoje člane na tržaškem mednarodnem velesejmu že od začetka, hodi s svojimi tretjo razstavo pohištva, pokazati gospodarskim operaterjem v okviru pete razstave pohištva in opreme sobne hiše veljavnost tržaškega obrtništva, ki se vedno bolj tehnično izpopolnjuje.

V paviljonu «D» bo urejena takoj imenovana umetniška obrtniška razstava, na kateri bodo prikazani javnosti izdelki iz keramike, kristalni izdelki in čipke, razni dragulji in drugi izdelki. V tem paviljonu bo razstavljalo okrog 50 tržaških in drugih razstavljavcev.

Obrtništvo se zastopano tudi na velikem natečaju, ki je namenjen sestavljenemu na razstavljenemu pohištvo. Natečaj bo vodil posamezni Dosi in bodo na njem razpravljali o vprašanju stalnih razstav, o združeni organizaciji za izvoz italijanskega pohištva ter za čim večjo propagando za proizvodnjo pohištva na vsedržavnem tržišču. Natečaja, ki ga prireja ustanova tržaškega velesejma, se bodo udeležili nekateri arhitekti in obrtniki iz Trsta, ki se hočejo uveljaviti v okviru velike vse-

žavne industrije. Vredno je tudi omeniti, da je v tržaškem obrtniškem združenju vpisanih 350 obrtnikov, ki se ukvarjajo z lesnimi izdelki in ki zaposlujejo okrog tisoč ljudi.

Pridržana prognoza zaradi padca v stanovanju

Na ortopedski oddelku so s pridržano prognozo sprejeli 68-letno Antonijo Zerbini por. Bellemo iz Ul. Madonna del mare 3, ki je nerodno padla v svojem stanovanju in si pri tem zlomila levo nogo.

Prav tako je nerodno padla, ker se ji je spodrsnilo na podu, 89-letna Sofia Kock vd. Bachrach iz Ul. Beccaria 1. Sprejeli so je na ortopedski oddelku s pridržano prognozo.

Zanetil je požar v lastnem stanovanju

Včeraj dopoldne je iz neznanih vzrokov 70-letni Antonio Tellini iz Ul. Brandesia 36 polji 4-1 petoletja po stanovanju in prizgjal. Takoj je bilo vse stanovanje v plamenih, sosedje pa so poklicali gasivce, ki so imeli do bro uru dela, da so pogasili požar. Skoda znaša približno sto tisoč lir.

Padriče in Gropada danes v Radiu Trst A

Zaključna oddaja letošnjega nitečaja «Tržaški obiskovki», ki je na sporedu radijske postaje Trst A danes ob 18.30, je posvečena Padričam in Gropadi. Poleg kratke zgodovine obeh vseh obsega zanimive intervjuje in pesmi v izvedbi pevskega zbora «Slovana» iz Padrič, ki ga vodi Svetko Grig. Na oddajo, ki jo je pripravil Modest Sancin, reportaže in govorila Volčič, opozarjamo vse, ki se zanimajo za pričevanja iz preteklosti naših krajev in iz življenja naših ljudi.

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

Rektor tržaške univerze prof. Origone pozdravlja kongres Evropskega združenja šolnikov

hanik Giorgio Qualla in gospodinja Bruna Grabona, delavec Renato Can-

duso in delavka Bruna Lasca.

LOTERIJA

BARI	30	78	52	70	69
CAGLIARI	34	79	4	66	83
FLORENCA	58	74	66	62	12
GENOVA	52	29	73	45	48
MILAN	35	82	21	29	40
NEAPELE	38	4	90	27	31
PALERMO	40	48	10	51	45
ROMA	79	21	67	56	32
TURIN	16	29	32	78	63
BENETKE	64	77	34	25	55

ENALOTTO

1 XXXX XXXX 1211

LEKARNE ODPRTE DANES

Al. Alabarda, Istrska ul. 7; Barbo-Carniti, Trg Garibaldi 5; Croce Azzone, Ul. Comitala 26; de Lattinburg, Trg S. Giovanni 5; A. Galeno, Ul. S. Cilino 36; Mizzan, Trg Venezia 2; Vleimetti, Borzini trg 12

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Epanzher, Ul. S. Gusio 1; Alia Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Priloga: 10. junija 1962

Prireditve in objave

Slovensko gledališče v Trstu

priridi danes 10. junija ob 16.30 v Prosvetnem domu na Opčinah

Otroško glasbeno komedijo ERIK FOS

PLEŠOČI OSLIČEK

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

V torek 12. t.m. ob 17. uri v kino dvorani v Skednji o-

troška glasbena komedija

ERIK FOS

PLEŠOČI OSLIČEK

Šolske prireditve

Zaključna šolska prireditev osnov.

še sole v Nabrežini bo danes 10.

t.m. ob 17. uri v šolskih prostorih.

Na sporedu so: peje, deklamacije,

prizoriški in igra «Sirota Jerica».

Vabljeni starši in prijatelji mladine.

Slovenska osnovna šola v Barkov-

ljah priredi šolsko prireditev danes

10. junija ob 17.30 v dvorani v

župnišču. Starši, znanci in prijatelji

li, vlijudno vabljeni.

Osnovna šola na Katinari bo imela

svojo zaključno šolsko prireditev

17. t.m. ob 17. uri v šolskih prostori-

h.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Ko-

šira bo imel svoj redni sestanek

danes 10. t. m. ob 10. uri.

Vsi člani bodo lahko prejeli vse zadnje

novitve.

Odbor

Izleti

Izlet SPDT na Arivize. V nedeljo 17.

t.m. gre SPDT na Arivize. Pri-

jave in obvestila v Ul. Geppa 9-11.

Izlet SPDT v Bohinj na «Kmečko

otlo». Dne 1. julija priredi SPDT

avtobusni izlet čez Podbrdo-Sorico v

Bohinja. Planinci pa lahko sredo tja

iz Podbrda čez Crno prst ali pa v

skupinah iz Litostrojke kote na Mo-

žica-Slanjak ali Ratjovec. Prijave v

Ul. Geppa 9.

Darovi in prispevki

Ob obitelji drage matere daruje

Muzina Pahor 1000 lir za Dijsko

Matilo.

V spomin pok. Ludmile Simič roj.

Zerjal daruje Amalia Zini 2000 lir

za Dijsko Matilo.

Ob 4. obletnici smrti našega nepo-

zabnega očeta družni Brnjakovič</

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Lep uspeh revije
«Pomlad v Postojni»

Razstava treh slikarjev in literarni večer v Kopru
Delovni uspehi v Ilirski Bistrici in Piranu

V Postojni so organizirali občin-
sko kulturno-prosvetno revijo mla-
dine pod naslovom «Pomlad v Po-
stojni». Njen namen, da bi izpr-
ko prikazali udejstvovanje mladi-
he na tem področju v okviru ko-
lektiva, je povsem uspešen. Videli
smo toliko pestrosti, kakor na ma-
lokateri podobni prireditvi. Razen
otroških pevskih zborov iz Po-
stojne, Komna in Planine so se
izvrstili pred številnim občinstvom
le mladi harmonikarji, mladi li-
terati in razni glasbeni in fol-
klorni ansambli. Revija je bila
po eni strani dokaz močnih strem-
enj mladine po kulturno umet-
niškem udejstvovanju, po drugi
strani pa je bila tudi dokaz po-
moči, ki jo nudijo mladim ju-
dem prosvetna društva. Svobode
in klubi Socialistične zveze.

Ob mladinski reviji so v Po-
stojni odprli tudi zanimivo raz-
stavo o razvoju in delu Svobod-
nih prosvetnih društev koprškega
okraja in razstavo slikarjev in ki-
stev amaterjev postojnske ob-
čine.

V življenju italijanske manjšine
mo zabeležiti še en kulturni do-
živek. V koprskem muzeju so
odprli zanimivo umetniško raz-
stavo treh slikarjev-amaterjev.
Prispevkov italijanske manjšine,
kaj dela razstavljajo Luigi
Cherichin iz Pirana, Mario Co-
chetio iz Umaga in Claudio U-
gusci iz Bui. Trije mladi umet-
niki so zastopniki moderne smeri in
so njihova dela vzbudila precej-
šo pozornost. Ob otvoritvi so or-
ganizirali tudi literarni večer, na
katerem so recitali pesmi raz-
stavljavca Maria Cochietta.

V gospodarstvu koprškega okra-
ja so zabeležili še en uspeh. Z za-
četkom junija je začela obrato-
vati prenovljena tovarna lesovin-

RAZVOJ LJUDSKIH POSOJILNIC NA GORIŠKEM

Goriško-beneški dnevnik

Kmečko-delavska posojilnica v Sovodnjah
je na prvem mestu s 75 milijoni vlog

V Doberdolu so vloge narasle v enem letu za nad 40 odst.
V celoti ima 8 ljudskih hranilnic za skoro 269 milijonov lir vlog

Po podatkih, ki jih je objavila
državna ustanova za kmečke in
obrnške hranilnice in posojilni-
ce, ki ima za Furlanijo in Jul.
krajino svoj sedež v Vidmu, je
bila ob koncu leta 1961 na prvem
mestu kar se tiče hranilnih vlog
kmečko-delavska posojilnica v so-
vodnjah.

Dne 31. decembra lani so imeli
namreč v tej hranilnici za 66,6
milijona lir vlog, ki so v pri-
meri s prejšnjim letom porasle
za 18 odstotkov. Na drugem me-
stu je hranilnica v Ločnici z nek-
aj manj kot 61 milijoni. Hranil-
nica in posojilnica v Doberdolu
je z 28 milijoni in 296 tisoč liri
na četrtem mestu. Pri tem naj
omenimo, da so se pri tej hranil-
nici povečale vloge v primer-
javi s letom 1960 kar za 40,7
odst. Največji porast pa so zabe-
ležili v Starancu in sicer 101
odst. Seveda pa je treba pri tem
upoštevati, da so imeli tam leta
1.600 komaj 4,3 milijona lir vlog.

V celoti je imelo vseh
osem kmečko-delavskih posojil-
nic na Goriškem ob koncu pre-
teklega leta 268,9 milijona lir
vlog ali za 29,7 odst. več kot ob
koncu leta 1960.

Kar se sovodenjske hranilnice
tiče naj omenimo, da se je višina
njihovih hranilnih vlog do 8. 6. t. l.
še nadalje dvignila in dosegla 75
milijonov lir. Stvelilo vlagateljev
pa se je dvignilo leta 1960 za 34
novih, lani za 31 in v prvih petih
mesecih letos še za nadaljnjih 26
novih vlagateljev.

Nedvomno je tako stanje odraz
izboljšane gospodarske polo-
žaja, obenem pa dokazuje, da ima
jo domačini veliko zaupanje v
domačo ustanovo, ki jim nudi
boljše pogoje tako pri hranilnih
vlogah, kakor tudi pri posojilih
v primeru potrebe. Ko pa bo hranil-
nica zgradila tudi svoj novi
sedež, za katerega je že vse pri-
pravljeno, se bo njen ugled še
bolj dvignil.

Interpelacija KPI
o nepravilnostih
pri prodaji olja in masla

Občinska svetovna dr. Nerec
Battello in Fulvio Bergomas sta
naslovila na goriškega župana
interpelacijo v zvezi z novo afero
masla, ki je nemalo razburila go-
riško javnost, saj gre za prodajo
večje količine masla in olja pro-
ste cone na druga področja Ita-
lije in s tem za nepošteni zaslu-
šek treh večjih grosističnih po-
djetij v Gorici, ki so v afero za-
pletena.

Svetovavca smatrat, da je pri-
java finančnih organov o nepra-
vilnem delovanju nekaj večjih
goriških grosističnih podjetij s
prehranbenimi artikli napravila
neljubno uslugo goriški prosti co-
ni. Njeno dejavnost je neopra-
vljivo kompromitirala in prav v

teht. mesecih, ko je njeno delova-
nje podvrženo strogi kontroli.
Spravila je ustanovo v položaj, ki
prav gotovo tudi ne bo mogel po-
sitivno vplivati na obnovev pro-
ste cone, ki bo prenehala obstajati
leta 1966. Zaradi tega pred-
stavstva leve opozicije želita, da
bi občinska uprava, ki ima tudi
svoje predstavnike v upravnem
svetu proste cone proučila polo-
žaj in to v cilju, da se po ugo-
vojenih nepravilnostih v delova-
nju te ustanove kaznujejo more-
bitni krivci tudi s preklicem nji-
hove dolžnosti in da se javnosti
prikažejo nedovoljeni zaslužki.
Končno naj se ustvari takšno
upravno telo proste cone in tak-
ni kontrolni organi (danes jih
upravlja prefektov komisar), ki
bodo resnično delovali v korist
mešanov.

Slabost
jugoslovanskega državljanu

Ob 8. uri zjutraj so s resnim
avtomobilom Zelenega križa pri-
peljali v civilno bolnišnico 76-let-
nega Antona Blazice iz Sempetra
pri Novi Gorici. Blazice je že na-
vsezgodaj prišel s propustnico v
Italijo. Ko je hodil po Ul. Vito-
rio Veneto, je iz neznanih vzro-
kov padel. V bolnišnici so mu
ugotovili udarec v lobanjo. Uda-
re je bil tako hud, da se je
delno onesvestil. V bolnišnici se
bo zdravljal 10 dni.

Cesta proti Vrtojbi
zaprta

Občinska podjetja v Gorici spo-
ročajo, da bo od jutri 11. t. m.
pa za približno teden dni zaprta
za promet cesta, ki pelje od Tr-
zake na Vrtojbo. V tem času bo
na tej cesti polagali vodovod-
no cev za napeljavno vode v ob-
mejno strazišče.

PSI proti fašističnemu
izzivanju

Občinski svetovavci PSI v Go-
rici so poslali goriškemu županu
pismo, v katerem ga pozivajo,
naj zavrne fašistično zahtevo po
imenovanju nekaterih goriških
ulic z imeni padlih fašistov sa-
lovske republike.

ODMEV STAVKE KAMNARJEV NA GORIŠKEM

Sovodenjski kamnoseki prejema-
jo manjšo plačo kot kamnoseki drugod

Kakine zahteve so postavljene za novo vsedrjavno pogodbo
te kategorije - Od jutri dalje zopet štiridnevna stavka

Tridnevna stavka kamnoseških
delavcev, ki so jo pretekli teden
izvedli delavci te kategorije po
vseh državah, je zajela tudi našo
pokrajino, saj imamo v Sovod-
njah kamnoseko podjetje Costi.
Ki ima tudi svoj kamnolom pri
Devetah. Bilo je tokrat prvič,
da so stavkali tudi delavci tega
podjetja in je bila njihova stav-
ka stoodstotna.

Kot smo že omenili, so se sta-
vkojci delavci zbrali pretekli to-
rek na sindikalnem sestanku v
Sovodnjah, kjer so se s sindikal-
nimi predstavniki pomenili o svo-
jih problemih in pravicah.

Pri tej priliki so ugotovili, da
bi morali po dosedanjih vsedrjav-
ni pogodbi prejemati specializirani
delavci te stroke po 240,30 lire
plače na uro (skupaj z dragi-
nskimi dokladi), kvalificirani po
215,72, specializirani teški po
204,27 in navadni teški po 181,61
lire na uro.

Ker je dosedanja delovna po-
godba potekala, zahtevajo kamnar-
ji njeno obnovo z naslednjimi iz-
boljšavami (v državnem merilu):
delovni teden naj se skrajša od
dosedanjih 48 na 44 ur tedensko,
plača naj se poveča za 20 odst.,
prizna naj se posebna nagrada
po 8 odst. na osnovi minimalne
plače za navadnega težaka. De-
lodajavec naj poleg tega zajam-
či plačo tudi za ure, ki gredo iz-
gubljene zaradi slabega vremena,
prizna naj se enaka plača kot
starejšim tudi delavcem v staro-
sti od 18 do 20 let.

Kar se delavcev pri podjetju U.
Costi iz Sovodnjah tiče, so na ome-
njenem sestanku pretekli torek v
Sovodnjah ugotovili, da so ti pla-
čani še slabše kot predvideva vse-
državna delovna pogodba. Skoro
vsi delavci tega podjetja so namre-
č plačani kot navadni težaki in
še z manjšo plačo, kot je predvi-
deno za to kategorijo, saj pre-
jemajo po zbiranju indikatorov in
prizadevanju delavcev komaj po 160

Unrli: gosposinja 21-letna
Marialuisa Buttignon, 70-letna I-
tala Margherita Pipp, upokojenec
70-letni Leopoldo Batisti, 74-letni
Giuseppe Lipovz, upokojenec 76-
letni Giustino Sosterici, gosposinja
35-letna Giustina Velasco,
por. Morandini, upokojenec 72-let-
ni Enrico Stanta in 66-letna Ir-
ma Fedele.

FOROKI: državni uradnik Ma-
rio Scarcini in tekstilna delavca
Vita Lavacchia, železniški delavec
Renzo Vecchietti in tekstilna Anna-
maria Bensa, šofer Vittorio Bra-
dot in trgovska pomočnica Delina
Michelutti, geometer Franco
Collini in gosposinja Paola Ca-
mensig, trgovski pomočnik Lucia-
no Sernagotto in trgovska po-
močnica Edda Pirih, industrijski
izvedenec Sergio Candutti in u-
radnica Carla Fornasari, finančni
stražnik Lino Troian in prodaj-
alka Rosa Natoli.

OKLICI: državni uradnik Ge-
rolamo Ugolini in predvika Rosa
Zuccaro, zasebni uradnik Giorgio
Marzoni in šivilja Alba Damilano,
profesor dr. Cesare Pozzo in asis-
tentka Maria Pua, poročnik Vin-
cenzo Pegorer in učiteljica Maria
Revinas, uradnik Francesco Po-
sa in uradnica Livia Casano, de-
lavca Mario Mrakic in gosposinja
Lina Silotto, profesor Severino
Portelli in učiteljica Francesca
Mazzo.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 10. t. m. ob 16. uri film:

JOVANKA IN DRUGE

(Jovanka e le altre)

Igrajo: Silvana Mangano, Van Heflin, Jeanne Moreau, Vera Miles, Pietro Germi

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

Poletni čevlji pri

TRST, Drevored XX. septembra 18

SO NAJBOLJ POSREČENE NOVOSTI TE SEZONE

Z največjo izbiro boste gotovi, da kupite po najboljših cenah

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 10. t. m. z začetkom ob 16. uri barji film:

PRESTOL ZA KRISTINO

(Ti boš kraljica)

(Uu trono per Cristina - Tu sarai regina)

Igrajo: CRISTINE KAUFMAN, ANGEL ARADA

Prj MADALOSSO

dobite vsakovratno POHISTVO otroške VOZICKE

žimnice - originalne PERMAFLEX - Cene ugodne

Kino na bncinah

prva predstava danes 10. t. m. ob 15. uri technicolor film:

ZASEDA STOTIH PUŠČIC

(L'agguato delle cento frecce)

Druga predstava od 17. ure dalje: film, ki so ga vrteli samo v Trstu!

«STAROST»

(Senilità)

Igrajo: CLAUDIA CADINALE, ANTHONY FRANCIOSA

V ponedeljek, 11. t. m. ob 18. uri ponovitev filma:

«STAROST» - Senilità

Radio Vele

Nedelja, 10. junija 1962

Radio Trst A

8.00: Koledar; 8.30: Poslušali bo-
ste; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30:
Slovenske zborovske skladbe; 11.30:
Oddaja za najmlajše; 12.30: Glasba
po željah; 13.00: Kdo, kdaj, zakaj;
13.30: Nadaljevanje glasbe po že-
ljah; 14.45: Sestanek z Gorenjskim
kvartetom; 15.00: Ciganski orke-
ster Gabor Radics; 15.20: Portret
v minijatur: «Bing Crosby»; 15.40:
Jam-Session; 16.00: Popoldanski
koncert; 17.00: Tvoritni sanj; 17.30:
Plesna zanjka; 18.30: Trzaski ob-
ski «Padrice in Grodapa»; 19.15:
Nedeljski vestnik; 19.30: Operetna
fantazija; 20.00: Sport; 20.30: Soli-
sti in orkestri; 21.00: Ljudska o-
pravila in opasila; 21.30: Brahms:
Kvartet št. 2; 22.00: Nedelja v spor-
tu; 22.10: Večerni ples; 23.00: Po-
folonska vokalna glasba.

Trst

9.30: Kmetijska oddaja; 12.00:
Lahka glasba; 14.00: El campanon.

Koper

6.00: Prenos RL; 7.15: Jutrnanja
glasba; 8.00: Prenos RL; 8.40: Ve-
derne pesmi; 9.00: Repertoar; 9.15:
Zabavni zvoki; 9.45: Poje Caterina
Valente; 10.00: Prenos RL; 10.30:
Operne arije; 11.00: Popolnvanja;
11.15: Poje Tony Dallara; 11.30: Pa-
rada orkestror; 12.10: Glasba po
željah; 12.30: Zunanepolititni pre-
gled, nato nadaljevanje Glasbe po
željah; 13.30: Sosadni krasi in ljud-
je; 14.00: Glasba po željah; 15.15:
Zbor tovarne pohištva iz Nove Go-
rice; 15.30: Zabavni orkestri; 16.00:
Prenos RL; 19.00: Pianist Errol
Garner; 19.30: Prenos RL; 22.15:
Plesna glasba; 23.30: Sportna ne-
delja; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20:
Italijanske pesmi in plesi; 8.30:
Kmetijska oddaja; 11.00: Za sam
orkester; 11.30: Roditeljski krozek;
14.00: Komorna glasba; 16.30: Ve-
rdijeva opera «Rigoletto»; 19.15:
Sportni dnevniki; 21.30: Danes in
včeraj; 22.15: Schubertova Peta
simfonia.

II. program

8.00: Jutrnanja glasba; 9.00: Odda.

III. program

17.05: Komedijska v tleh dejanjih
G. Shchadeja; «Potovanje»; 19.00:
Na program skladbe J. Pachel-
bela; 19.15: Upodobljajota uet-
nost; 19.30: Vskoveterni koncert;
20.30: Revija revij; 20.40: Beetho-
nova sonata za violino in klavir;
21.20: Vivaldijeva opera «La fida
ninfas».

Slovenija

6.00: S sprejemnikom na izlet;
6.30: Napotki za turiste; 7.30: Ra-
dijski koledar; 8.00: Mladinska ra-
dijska igra; 8.40: Iz albuma skladb
za otroke; 8.55: Glasbena medigra;
9.05: Z glasbo v novo teden; 9.45:
Bravničarjeve in Kozinovce skla-
dice; 10.00: Se pomnite, tovaršiki;
10.30: Pisan glasbeni dopolnad;
11.30: Nedeljska reportaža; 11.50:
Sto pisanih taktov; 12.05: Naši po-
slušalci čestitajo; 13.30: Za našo
vas; 14.00: Koroški akademski ok-
tet; 14.10: Naši poslušalci čestit-
ajo; 15.15: Zabavna glasba; 19.30: Iz

HITRA POPRAVILA
TV APARATOV

Radio TREVISAN

Trgovina: Trst, Ul. S. Ni-
colò 21 - Tel. 24-018
Delavnica: Ul. delle Mi-
tize 3 - Tel. 76-726

Wagnerjevega «Tannhäuserja» 11.00:
Humoreska tedna; 16.20: Melodije
za nedeljsko popoldne; 17.05: Sport-
na nedelja; 18.05: Nedeljska gano-
rama; 20.00: Vaša pesem - vaša
melodija; 21.05: Iz glasbene geo-
grafije Evrope; Leningrad; 22.15:
Ansambli in solisti RTV Ljublja-
na; 23.05: Zaplesimo v novi teden.

Ital. televizija

10.15: Kmetijska oddaja; 15.00:
Neposredni prenos Sportnega do-
godka; 18.00: Program za najmlaj-
še; 18.45: Dnevnik; 19.00: «Dve pla-
ti Tajland»; 19.30: Ljgansko po-
tovanje; 20.20: Sport; 20.30: Dnev-
nik; 21.05: Televizijska igra Quoc-
in Izidorja; «L'anello mancante»;
22.05: RT; 23.05: Sportna nedelja
in dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00: Lov na številko; 21.50: TV
dnevnik; 22.15: Deteilvika; «Pod
tujem imenom»; 22.50: Iz zivalske-
ka sveta.

Ponedeljek, 11. junija 1962

8.30, 14.00 in 15.30: Soli; 17.30:
Program za najmlajše; 18.30: TV
dnevnik; 18.45: Reke in jezera; Ju-
goslavije; 19.15: Osebnosti; 20.05:
Sport; 20.30: Dnevnik; 21.05: Ope-
ra Giuseppe Verdijs: «Otello»; v
odmuru Umetnost in znanost; 23.50:
Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10: Sandro Camasio in Nino
Oskila; «Zbogom mladost»; 23.15:
Dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 10.00: Kmetijska oddaja
Ljubljana 10.30: Cudečni konj -
film iz serije Vetrar. Beograd 17.30:
Svetovno nogometno prvenstvo v
Krazilja-Spanija; 19.00: Svetovno
nogometno prvenstvo v Ciu -
Kolumbija - Jugoslavija; 20.00: Se-
dem dni. Ljubljana 20.45: Hji, jugo-
slovanjski jazz festival - prenos -
Bleda.

Ponedeljek, 11. junija 1962

Beograd 16.30: Svetovno nogo-
metno prvenstvo v Ciu - Boja-
rija - Anglija. Ljubljana 18.00: Ka-
ko so bucali peljali vino - lue-
kovna igra o Butalich. Beograd 18.30:
Iz industrije za industrijo. Za-
greb 19.00: Pregled Beograd 19.45:
Kratki film JRT 20.00: TV dnev-
nik. Ljubljana 20.20: Tedenski
Sportni pregled. Ljubljana 20.35:
Kreft: Kranski komedijanti. Beo-
grad 20.35: Kosta Trifković: Prebi-
valka - TV drama; 22.45: TV dnev-
nik II.

svetovno nogometno prvenstvo

Danes bodo znani štirje polfinalisti

Herberger se boji Jugoslovancev - Čirič je optimist, Galic pa nekoliko manj - Melić poškodovan

Srečanja v četrtfinalu

DANES

ARICA:

SZ - CILE
Sodnik: Horn (Niz.)

SANTIAGO:

NEMCIJA - JUGOSLAVIJA
Sodnik: Yamasaki (Peru)

Vina del Mar:

BRAZILIJA - ANGLIJA
Sodnik: Schuini (Francija)

RACAGUA:

MADŽARSKA - CSSR
Sodnik: Latišev (SZ)

SANTIAGO, 9. — Nestrpnost pripravljenosti četrtfinalnih srečanj za svetovno nogometno prvenstvo je občutiti na vsaki korak, čeprav se je središče zanimanja za domačije preneslo 2300 km proti severu v Arico, kjer se bosta jutri ob 20. po evropskem času pomerili reprezentaciji Čila in SZ. Tukajšnji komentatorji so prepričani, da bi v Santiagu zmaga pripadala domačini, o zmagi v Arici pa še niso več tako prepričani. V Santiagu bi lahko domače moštvo računalo na 70.000 vročih navijačev, v Arici pa kvečjemu na kakih 20.000. Razen tega se v Santiagu ni zbirala nobena tiska, v Arici pa je bilo tiskovnikov približno 100. Sovjetski voditelji so v svojih izjavah precej rezervirani, vendar pa ne skrivajo svojega optimizma, ki ga gradijo prvenstveno na odlični fizični kondiciji, ne glede na to, da bodo morali najbrž nastopiti brez odličnega Ponedelnika v napadu.

V Santiagu so jugoslovanski nogometaši, ki so dopotovali z večeraj z letalom iz Arice, predmet

(Nadaljevanje s 3. strani)

mer nisem uspeval v dvajsetih letih, je Jane ustvarila v enem. Ko se je večerja blizala koncu, sem pohitel k Jane, Admirali, njen sosed pri mizi, se je, kot je bilo videti, prijetno zabaval. Jane me je predstavila: — Poznate Sira Reginalda Forbisherja?

To je bila tista stara Jane, popolnoma preprosta, samo njena nenavadna zunanost je dajala vsaki njeni besedi nekakšno tujost, nenavadno posebnost. Ne radoma sem tudi jaz planil v smeh. Naredila je opazko, ne posebno duhovito, toda prijetno uporabljen, s posebnim naglasom spremljanjem s njenim nedolžnim pogledom izza monokla. To je resnično sililo na smeh!

Gilbert je bil navdušen nad njenim uspehom in ponosen na svojo ženo. Popolno nasprotje egoizma.

— E, kaj pravite k moji Jane, — me vpraša skoraj zmagoslavno.

— Vprašujem se, — sem mu odgovoril, — komu se naj bolj čudim: vam ali Jane?

— Ne, jaz nimam tukaj nikakršnih zaslug. Opazil sem samo to, kar na njej vsakdo opazi.

— Kakšna neumnost, — sem rekel. — Ne boste mi pravili, da niste vi vzrok njene sedanja vedrine in humorja, ki izvirata iz vajinega skupnega življenja, njene absolutne sreče?

Gospa Tower je velikodušno priznala, da je napačno ocenila Gilberta, toda ni prenehala trditi, da ta zakon ne bo trajen.

Toda stvari so se zasule ta

SOMERSET MAUGHAM

Čudna vdova

ko, kakor ni pričakovala. Nekega jutra me je v naglici poklicala k sebi in jaz sem odhitel. Bila je razburjena: — Jane in Gilbert se ločujeta, — mi pove brez sapa.

— Uboga žena, — sem znil... — Kako uboga, — mi posmehljivo odgovorila. — Ona ga pušča.

Potem mi je povedala, kako je prišel Gilbert ves potrt in ji povedal to novico.

— To je zelo gentlemano od vas, Gilbert, — sem rekla: — Bil bi bil strašno za Jane, če bi jo zapustil.

— Toda saj nisem mogel računati, da jo bom za vedno zadržal zase.

— Toda, počakajte, — sem rekla. — Kdo je zapustil koga, vi njo?

— Ne, temveč ona mene. Poročila se je s Sirom Reginaldom Forbisherjem.

— To je storila zaradi vas, Gilbert, ne pozabite, da ste enajstletni let mlajši od nje.

Medtem ko mi je pripovedovala dialog, je gospa Tower komaj obvladovala svoje razburjenje. Ta hip je sobar najavil Janin prihod. Hrupno je obšla svojo svakinjo. Gospa Tower jo je zadržano pozdravila:

KOLESARSKA DIRKA PO ITALIJI ZAKLJUČENA

Balmamion zmagovavec najbolj nezanimivega «Gira»

Guido Carlesi je zmagal v zadnji etapi St. Vincent-Milan (160 km)

Vrstni red v 21. etapi St. Vincent-Milan (160 km):

1. Carlesi 4.34.38" s povprečno hitrostjo 34,971 km na uro.
2. Benedetti, 3. Pellegrini, 4. Brugnani, 5. Baffi, 6. Galeazzi, 7. Defilippi, in nato vsi ostali z istim časom.

Končni vrstni red:

1. Balmamion 123.06'03", 2. Massi, 3. gnan z zaostankom 3'37", 3. Defilippi 5'02", 4. Taccone 5'21", 5. Adorni 7'11", itd.

MILAN, 9. — Tudi 45. kolesarska dirka po Italiji je zaključena. Zmagal je 22letni kolesar Balmamion, član moštva Carpano, ki je tudi na zadnji cilj v Milanu provozil med prvimi.

Zadnja etapa je potekala kot vsako leto, v turističnem ritmu in ni niti za las spremenila vrstnega reda v splošni klasifikaciji, ki je dobila svojo dokončno lice že včeraj z gorsko etapo St. Vincent-Milan, oz. vsaj kar se končnega zmagovalca tiče, že precej prej. Prvih 60 km je preostalih 47 kolesarjev prevzelo s povprečno hitrostjo komaj 25 km na uro in šele okrog Vercellija se je povprečna hitrost dvignila na 36-37 km na uro. Na letem cilju v Vercellese je bil prvi Franchi pred Manzoniem in ostalimi, na letem cilju v Novari pa Baffi pred Ceratom in Adornjem.

Tudi zaključna faza ni povedala nič posebnega. Velika vročina je uspevala kolesarje in šele prav v zaključnem sprintu se je vnelo nekaj bikke, ki se je končala z zmago Carlesija pred Benedettijem, Pellegrinijem, Brugnanim, Baffijem, Galeazzom, Defilippom in ostalimi v skupini.

Ceprav je bila že nekaj etap nazaj Balmamionova zmaga predvidena, pa je vendarle presenetljiva. Predvsem je nekaj nenavadnega, da zmaga kolesar, ki je pravzaprav startal kot Defilippi, nato predrejen član moštva Carpano. Razen tega ni nihče pričakoval, da bi utegnil zmagati tako mlad in neizkušen dirkač, ki je povrh vsega šele drugo leto profesionalen in ki se je tokrat prvič udeležil dirke po Italiji. Vsakdo je računl skoraj do zadnjega, predvsem pa potem, ko so v Alpah odpadli vsi inozemski favoriti, da bo končna lovorica pripadla Massiguanu, ali Tacconiju, Defilippu ali kateremu drugemu.

Nov svetovni rekord v teku na 2 milj

LOS ANGELES, 9. — Amerikane Jim Beatty je v Los Angelesu dosegel nov svetovni rekord v teku na 2 milj s časom 8'29". Prejšnji rekord je imel Avstrijec Albert Thomas s časom 8'32" iz leta 1958. Julija lani je Novozelandski Murray Halberg dosegel čas 8'30", ki pa ni bil nikoli potrjen. Dosedanje zaporedje svetovnih rekordov na 2 milj (3286 m): Gunnar Haegg 8'46"4 25.6.1944 v Oesterundu; Gunnar Haegg 8'42"8 4.8.1944 v Stockholmu; Gaston Reiff 8'40"4 26.8.1952 v Parizu; Sander Ihart 8'33"4 30.5.1955 v Londonu; Albert Thomas 8'32" 7.8.1958 v Dublinu; Murray Halberg 8'30" 7.7.1961 v Turku; Jim Beatty 8'29"8 9.6.1962 v Los Angelesu.

MILAN, 9. — Jutrišnja tekmo med Veroni in Napolijem, za prvenstvo B lige, bo sodil sodnik Campanati. Veroni zadržuje neodločen rezultat, da se kvalificira za A ligo, Napoli pa mora za dosega istega cilja zmagati.

"DARWIL"

ŠVICARSKA SUPERMARKA

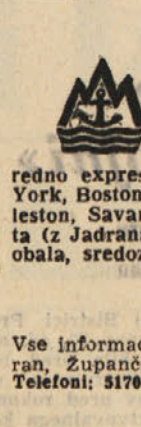
OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:

novi tipi, poslednji izum moderne tehnike

ELECTRONIC na električni pogon

SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini

EXTRA PLATT LUX 62

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

Vadruže z modernimi tovorno-potniškimi ladnjami z odhodom ladij vsakih 30 dni:

redno ekspresno progo Jadran: ZDA z Reke - Trsta - Kopra v New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Norfolk, Wilmington, Charleston, Savannah, Jacksonville. Vsi tudi redno službo okrog sveta (z Jadranom v Indijo, Indonezijo, na Japonsko, v ZDA - Zahodna obala, sredozemske luke). In tudi

ladjske prevoze po celem svetu z modernimi tovornimi ladnjami od 8000 do 14.400 ton nosilnosti.

Vse informacije daje uprava podjetja «SPLOŠNA PLOVBA» Piran, Zupancjeva ulica 25 ter naše agencije po celem svetu. Telefoni: 5170, 5171, 5173, 5175. Telegrami: Plovba Piran Telex št. 833-22

KMETJE, VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo trdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih pridelkov in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico nacionalno in angleško, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

Ekskluzivni zastopnik za tržiško pokrajino: svetovno znani stroje za obdelovanje zemlje, ter kosilnice «AGRIAN»

IVO ANDRIČ

Travniška kronika

90. KONZULSKI ČASI

Stari, čemerni kajmakam se je v tem sporu znela med konzuloma, od katerih je eden odločno terjal, da se Rotta za pre, drugi je pa tej zadevi prav tako odločno ugovarjal; zato je bil zmeden in enako razčakan na oba konzulata, posebno pa na Rotto. Po nekajkrat na dan je zapuhal skozi nos.

«Spopadli so se psi; pa kar na mojem dvorišču!»

Po svojem zastopniku je sporočil konzulatu, da bo on prej odstopil, kakor pa dovolil, da bi se onadva tu v Travniku vskovala, dokler sta njuna cesarja mirna, in celo po njegovem že tako preobremenjen hrbtu. Noče se zameriti ne francoskemu ne avstrijskemu konzulu v nobeni stvari, najmanj pa zaradi tega pritlikavega in togotnega človeka, ki je navaden hlapček in tekač, nevreden, da bi bil predmet razgovorov med cesarskimi možmi in veljaki. Rottu je pa ostro zabical, naj se nekaj in si takih okoliščin glavo na vratu; zastran njega se je nekaj tednov razburjalo vsi odličniki v tem mestu, kje je doslej vladala tišina kot v molčnici. Tolklo pa on, Rotta, ni vreden, pa če bi imel zlasti in pošteno, prvi če pa bo razburjal mesto s tekanjem od enega konzulata do drugega, niti ne preprija in mešal vanje Turke in rajo, potem naj si izvoli eno od dveh poti, ki vodita iz Travnika, pa čimprej.

Rotta je res razviharil mesto s svojimi prepriji in zapleten vanje, koga je bil mogel. Najel je prvo nadstropje v hiši nekega Pere Kalajdžića, samca, človeka na slabem glasu, Naročil je Ciganekova, ki so mu vkovali v okna železne križe in posebne ključavnice na vsa vrata. Razen dveh dobrih angleških pištol, ki jih je imel pod zglijem, je kupil še dolgo puško,

smodnik in svinčenke. Sam si je kupal, ker se je bal strupa, in sam je pospravil stanovanje, boječ se tatvine in prevare. V Rottovih sobah je zavaljala hladna puščoba, ki jo najdemo v stanovanjih samcev in čudakov. Kopicile so se cunje in smeti, se nabirale saje in prah. Že tako uborna hiša je sedaj postajala vse bolj zanemarljiva tuda na zunaj.

Rotta sam se je prav tako naglo spreminjal, hiral in propadal. Zanemarjal je snago in se površno oblačil. Spraje je imel mehke, zmečkane in ponošene, črno kravato popackano z jedjo, obvalova umazano in poškodovano. Njegovi popolnoma beli lasje so dobili rumenkaste in zelene odtenke, nohte je imel črne, ni se več redno bril, vse je smrdel po kuhinji in pišči. Tudi po vedenju ni bil več nekdanji Rotta. Ni hodil z dvignjeno glavo, zajemal korake in gledal zviska, temveč je tekal po mestu z drobnim poslovnim korakom, zaupno šušljal z ljudmi, ki so se hoteli govoriti z njim, ali v krmi zmerjal avstrijskega konzula in ga izžival, zraven pa plačeval poslušalcem police žganja, ki ga je tudi sam začel vse huje piti. Z vsakim dnem mu je odpadala tunda pena nekdanjega dostojanstva, lažne sile in gosposkine.

Tako je živel Nicola Rotta v Travniku, misleč, da bojuje veliki boj proti svojim hudim in vsakovrstnim sovražnikom. Popolnoma zaslepljen s svojo bolestno mrznjo ni niti opazil, da se naglo spreminja, da pada in v tem padcu najdemo hodič ritsensko vso pot svojega dolgega in mučnega vzpona. Ni čutil, kako se neštete malenkostne okoliščine stikajo in kako ga neobčutno, toda močni kot nosi svet v tisto življenje, ki ga je kot otrok zapustil v siromašnem okraju San Giusto v Trstu, nosi naravnost v svet ogabne bede in zla, iz katerega je z vsemi močmi bežal trideset let in dolgo verjel, da mu je zares ušel.

23.

Daville se je sam pri sebi jezil na drobna preživetja, vendar se je stalno lovil v takih mislih. Tako je bila tudi vraža, da so v Travniku poletni meseci nesrečni in da vselej prinese nekaj neljubih presenečenj. Trdil si je, da je za to povsem naravno. S poletjem se začne vse vojne in vstaje. Poletni dnevi so daljši in imajo ljudje več časa, torej tudi več možnosti za razne

Hotel Central

Postorž

tel. 6138

» svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevno godba in ples

Hotel «TRIGLAV»

KOPER - telefon 16

Prvorazredna restavracija, sodobno opremljene sobe, terasa, čimski vrt, nočni bar z vsakodnevno programom

SAPTURIST

SPOROČA

Ko potujete po Sloveniji, pridite v Vipavo, da si ogledate lepote izvira reke Vipave. Ob »Hotel VIPAVA« kjer se boste prijetno okrepčali.

PARK HOTEL BLED

Tel. 284, 338, 200 ležišč, restavracija, kavarna, teraso, nočni bar. Velika plesna dvorana «KAZINO». Pred in po sezoni so cene 30 odst. nižje. Priporočamo se za obisk

HOTEL «ADRIA» ANKARAN

Tel. KOPER 741-12

Nudi gostom prvovrstno hrano ter izbrane pijače. Hotel je odprt skozi vse leto, in se vlijudno priporoča.

Hotel «SLON»

LJUBLJANA Titova ul.

s svojimi obrati s gostom iz Trsta toplo priporoča

GRAND HOTEL «TOPLICE»

BLED, tel. 222, 223, 224

Odprt skozi vse leto, lastno kopališče s čolni, termalno kopališče. Pred in po sezoni cene znižane

Grand hotel «UNION»

LJUBLJANA

nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter se priporoča za cenični obisk

«AVTOPROMET»

GORICA

Nova Gorica - Tel. 20-44

nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusom od vseh krajev do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

neumnosti in zla dela, ki so jim stanovitna in globoka notranja potreba. In ko si je vse to lepo razložil, se je že po nekaj minutah spet ujel v iste misli: poletje spremljajo neveselosti, poletni meseci («tisti, v katerih ni črke r») so v vseh pogledih nevarnejši od drugih.

To poletje se je res naznanilo s slabimi znamenji. Nekega majskega dne, ki se je dobro začel z dvurnim delom nad stihl Aleksandreide, je sedel Daville z mladim Fresinetom. Trgovce je prišel, da mu ustno razloži težko stanje «francoskega hana» v Sarajevu in vse nezgode francoske tranzitne trgovine skozi Bosno.

Fresinet je sedel na verandi med cvetjem in govoril na svoj živahni, hitri južnaški način.

Sedaj je že drugo leto v Sarajevu; med tem je samo enkrat prišel v Travnik, toda z generalnim konzulom si je stalno dopisoval. V teh dopisih je čedalje huje tožil čez ljudi in razmere v Sarajevu. Mladi mož je bil docela razočaran in oplašen. Šušljal je, lasje na temenu so se mu zredčili, obraz je dobil neudrvar barvo. Daville je opazil, da mu drhte roke, iz glasu pa zveni grenkoba. Popolnoma je spalnela mirna jasnost, s katero je lani na tej terasi ugotavljal stvari. (Vzhod, si je mislil Daville s podzavestno škodočelnim veseljem, s katerim pri drugih odkrivamo in opazujemo sledove bolezni, ki nas muči. Vzhod je pronicljiv in kri temu mlademu možu, ga skrhla, vznemirila in spravila v slabo voljo.)

Mladenčič je bil zares zagrenjen in brez poguma. Razdražljivo nezaodgovornost z vsem in vsakomer, ki napade in premaga ljudi, ki pridejo po opravkih v te kraje, ga je očitno vsega prevzelo in ni imel moči, da bi ga premagal ali zatajil v sebi.

Njegovi predlogi so bili koreniti: treba je vse likvidirati, čim prej, tem bolje, pa poskusi nova pota po kakih drugih pokrajini, v kateri je mogoče živeti in delati z ljudmi.

Daville je bilo jasno, da je mladi mož okužen z «orientalskim strupom» in na tisti stopnji bolezni, ko človek kakor v vročini ne vidi stvarnosti niti je ne more prav presojati, temveč je z vsakim vlaknom in s slehernim mislijo v nenehnem sporu in boju s svojo okolico. Konzul je tako dobro poznal to stanje duha, da je pred mladim trgovcem lahko igral vlogo starejšega in zdravega človeka, ki tolaži in pomirja. Mladenčič pa

(Nadaljevanje sledi)